

מול התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ג ליון תקצ"ב

ויגש

ז' טבת תשס"ט

תוכן העניינים

לקח טוב.....עמוד ב'
שבת בשבתו.....עמוד ג'
דבש תמרים.....עמוד ה'
בשפתי צדיקים.....עמוד ו'
פרפראות לחכמה.....עמוד ז'
והרשת וחקרת.....עמוד ח'
חוקים להורותם.....עמוד י"א
הילולא דצדיקא.....עמוד י"ב
דבר בעתו.....עמוד ט"ו
משולחן מלכים.....עמוד ט"ז
דברות קודש.....עמוד כ"ו

להכנסת מודעות, ברכות מול טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להר"ר יושע פאליק שווארץ הי"ו

011-972-527617061

זבולון לחוף ימים ישכון

מלחמה כבידה פרצה בין שתי מדינות גדולות אשר שכנו זו ליד זו, ריח של פצצות ועשן מילאו את רחובותיהם ואוירה של מתיחות ריחפה בחללה, היה זה אחרי כמה שנים של מריבות קשות על גבולות המדינות וכאשר יצא הקצף יצאו למלחמה אחד על השני.

צבא של חיילים עם כלי מלחמה בידם הלכו בראש הגדוד, ועל צבאם עמד חייל אמיץ וחזק אשר הוא היה הניבור שבחם והוא הגבר אשר השליך עצמו מנגד להילחם עם שונאי המלך בחירוף נפש.

מלומלי זיעה נטפו על פניו המיוגעות בעת אשר גבר האוייב ובכל כוחו היה זורק עליהם חצים ובליסטראות עד השמדם, בגודל מסירותו להמלך היה החייל מכין בעצמו גם את החיצים למלחמה, פעם אחת באמצע המלחמה אזלו החיצים שהכין לו.

בצר לו פנה אל חברו ושאל לו אם יוכל עכשיו להשתמש בחיצים שלו, צחק עליו חברו והביט עליו בתמהון: וכי מה איכפת לי אם תשתמש בהחצים שלו, והרי כל החצים של חיילי המלך מיועדים לתפקיד אחד להכניע את האוייב, ואם כן בוודאי שכאשר אזלו החצים מאמתחתך אתה יכול לקחת ממנו, ובלבד שתנצח המלחמה.

מושל זו המשיל החפץ חיים כאשר דיבר במעלת גודל חשיבות מחזיקי תורה ותומכיה, כל ימי האדם אשר חי על האדמה הינם ימים של מלחמה ארוכה, המלחמה ביצר הרע.

התורה הקדושה ומצוותיה הן המה החיצים המסייעים להאדם להלחם עמו וכמו שאחז"ל בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין כנגדו, אכן כאשר אזלו החצים מאמתחתו ומוכרח הוא לעזוב את כותלי ביהמ"ד בכדי להביא טרף לביתו, האם יעלה על הדעת שכאשר יקח את החצים שהכין חברו – דהיינו לימוד התורה של היששכר – נחשב בעצמו כלומד שהרי בזכותו מתרבה לימוד התורה בעולם, וכאשר תסתיים המלחמה בנצחון, וודאי שהנצחון ייחשב גם על שמו.

והוא הדבר אשר בירך יעקב את בניו ואמר "זבולון לחוף ימים ישכון" ופרש"י "שהיה זבולון עוסק בפרקמטיא וממציא מזון לשבט יששכר והם עוסקים בתורה" ובוזה חלק כחלק יאכלו בזכות לימוד התורה של יששכר, שהרי גם הוא עומד על המשמר כגיבור מלחמה מול היצה"ר, רק שהוא משתמש בחציו של חברו.

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

כרע רבין בארית, זו מידתו של יהודה, שאפילו לפעמים הוא נופל ממדרגתו וכורע 'כרע רבין' ככל זאת דרי הוא גבור ואמין בארית, ואיננו נופל לזרועות היאוש, כי אם הוא מודה בשלון ומתנער מיד לקום, על ידי תשובה, כשם שלא היה יהודה בוש להודות במעשה תמו, ומכך נוצר הכוונה.

(חידושי הרי"ם)

☆

יששכר חמור גרם, "יש שכר" מה שיש שכר למעשיו הטובים של האדם בעולם הזה, דרי "חמור גרם" החומירות של אדם, המושכת אותו אל הרע, היא הגורמת לכך, שבאשר הוא מתגבר על החומר ועושה את הטוב, מניע לו שכר. (אלשיך)

☆

יששכר חמור גרם רבין בין המשפטים, הנה בעל כרחך הוא לאדם לעסוק גם בחומירות עוה"ז אכילה ושתייה ומשגל ושינה וכן בעניני מו"מ והרישה וזריעה, והנה כתיב והגית בו יומם ולילה אבל החילוק הוא הבן תורה העוסק בתורה ועיקר מגמתו הוא רק כשיגיע הזמן לאכול או הוא אוכל וכל מגמתו למחר להחיש מעשהו בכדי שישב אל התורה וכן בכל עניניו, הנה גם כל החומירות הללו יתחשבו אל המעשה שעושה אותם בהכרח ולפני כל מעשה ומעשה מחומירות, התורה מקדמת לפניו ולאחריו, ע"כ פסקו התוס' אפי' מי שעוסק במו"מ ובעת שיש לו פנאי חוזר אל התורה מיקרי תורתו אמונתו, מה שאין כן מי שאינו עוסק בתורה אפי' כל ענינים ההכרחי ברוב יתחשבו למותרות, כבר נאמרו הדברים לפני החברים המקשיבים בהתרחבות הדברים, זה שיש לפרש יששכר הוא הבעל תורה חמ"ר החומירות שלו גרם דינו כמו העצמות הדחין הוא עצמות אל איסור מצטרפין להיתר לבטל את האיסור, על כן הבעל תורה אין צריך לסגופים להתענות לבטל את האיסור כי של איסור מצטרף, הבן הדבר, ואמר הטעם רבין בין המשפטים, כי מנוחת החומירות שלו הוא בין הגבולים לפניו ולאחריו תורה וכמ"ל.

(אגרא דפרקא)

וצדק, הרי פירושם של דברים, הרב וקשת, כאשר עשיו בוכה לפני אביו יצחק ומבקש ברכה, אומר לו יצחק על חרבך תחיה ואילו אצל יעקב היפוכו של דבר, אפילו כשהוא מדבר על הרב וקשת הרי פירושם של דברים 'צלותי ובעותי'. (אבני אזל)

☆

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, 'יבואר ע"פ מה שנא' בפס' משבני אהרן נרצח, פ"י אנו מתפללין להקב"ה, להמשיך אותנו אליו במידת החסד ואנחנו נרצח אחריו, כי בענין קנין משיכה הוא ב' אופנים, הא' הכישה במקל והיא תבוא, והב' קורא לה ודיא באה, והנה באופן הראשון בבחי' הכישה במקל הנה כבר לקינו והתצללו בכבוד הגלות חמר, אך אנו מצפים להיות הגאולה וישועה באופן השנית בבחי' קורא לה והיא באה, זה שאמר יעקב, את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, שהיה מתפלל על אחרית הימים קודם ביאת הגאול שאין בנו עוד כח לכבול עול היסורים מכובד הגלות חמר, הנה יקרא אתכם, בקריאה בעלמא, ויהיה המשיכה אליו בקריאה, והיא בבחי' הדעת, ולא ע"י יסורים ח"ו, או השיכו ח' אליך בתשובה שלימה דדשי ימינו בקדם. (תפארת שלמה)

☆

ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, 'יבוא השפעות משמים', 'ואגידה לכם' (מלשון גיד אדחת) שאוריד לכם השפעות טובות מן השמים, ואילו היו ישראל באגודה אחת מיד נגאלין, שאם יהיו באגודות אז יקרא אתכם אחרית הימים, אז יבוא הקץ של גלותנו חמר עם משיח צדקנו.

☆

הקבצו ושמעו בני יעקב, אין התורה ניקנית אלא בחבורה, לפיכך רק אם 'הקבצו' אם תתקבצו יחד בחבורה ואגודה אחד, אז 'ושמעו' תוכלו לשמוע ולהבין ולהדביר ולקנות קניני התורה. (משמרת איתמר)

בך יברך ישראל לאמר ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה, למה יתברכו בני ישראל דוק כאפרים ומנשה, ולא בשני שבטים אחרים, אלא יסדה של התורה היא, שלא יתגאה אדם על חבירו, וכן שלא יתקנא אדם בחבירו, משראה יעקב אבינו, כי למרות ששיכל את ידיו והקדים את אפרים הצעיר לפני מנשה הבכור, בכל זאת לא נשתלטה גאווה על אפרים, ולא היה קנאה אצל מנשה, כי אם נשארו שניהם כמקודם, לכן אמר שיהיו כל בני ישראל כך, ללא גאווה וללא קנאה, ובכן מה שאומר הכתוב, 'וישם את אפרים לפני מנשה' פ"י הוא על הברכה, 'ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה' לפיכך יהיו ישראל מתברכין בהם, משום שעל אף אשר וישם את אפרים לפני מנשה, לא השפיע על שניהם הדבר לרעה, מה שלא היה אצל שאר האחים שנא' ויקנאו בו אחיו, ובכן זה מתברכין בני ישראל בהם. (אגרא דכלה)

☆

אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי, ובתרגום בצלותי ובבעותי, 'צלותי' פ"י תפילה, 'ובעותי' פירשו 'רצון' (מלשון במה בעית טפי) כי יש פעמים רבות אשר מן השמים ממלאים את רצוני של הצדיק, גם מבלי שהתפלל על כך. שנא' רצון יראוי עינשה, שגם ברגעם לבד הם נושעים, גם בלי שיתפללו, שהקב"ה מרם יקראו והוא יענה.

☆

אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי, ובתרגום בצלותי ובבעותי, מה מעם נמשלה תפילה לקשת, כי כשם שבקשת, כל מה שאדם מושך אליו יותר את המיתר, הרי החץ מרחיק יותר לעוף, כך גם בתפילה, כל כמה שאדם מתרכז יותר בכוונת הלב, מרחיקה התפילה יותר לעלות ולבקע שחקים. (תה"ק מקצצ ז"ש)

☆

אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי, ובתרגום בצלותי ובבעותי, נא וראה מה בין יעקב לעשיו, עשיו גם כשהוא מדבר על רוח ומוסר, על יושר

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

התאספות בשב"ק

האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, פעם בא לפני הרה"ק מריזשין זי"ע, א' החסידים וביקש ממנו שיאמר לו איזה דבר טוב שתהיה לו לתועלת תמיד ואמר לו דע לך דקודם ביאת המשיח יעמוד האמונה והדת כולה על חוט השערה והעצה להתגבר על זה היא להתאסף בכל שב"ק ולדבר מגדולי ישראל הצדיקים, ותהא בזאת תועלת לחיזוק הדת והאמונה, וזשה"כ האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, יקרא הוא מלשון קר וצונן היינו אשר יקרא אתכם באמונת ה' באחרית הימים והתרופה לזה היא האספו לדבר באמונת אלקים ואמר: "אני מתנה אתכם ג' דברים, א' שתקיימו את דברי, ב' שתזכרו את דברי, ג' שתספרו זאת ברבים". (נר ישראל)

שלש סעודות בשבת

האספו ואגידה לכם, ירמוז על דרך אמרם ז"ל (שבת קיח). כל המקיים שלש סעודות בשבת ניצל מחבלי משיח, וזה שאמר האספו שרומז על הסעודה שלישית שהוא באסיפה על כן ואגידה ואכרות ואבטל חבלי משיח. (מגיד תהלות)

רמזי שבת

יהודה אתה יודוך אחיך וגו' חכלילי עינים מיין. אם תסתכל בפרשה זו בפרשת יהודה תמצא שם כל אותיות התורה רשומות חוץ מאות זי"ן, והטעם לפי שיהודה בעצמו הוא לאבות שביעי בנפשות, אברהם יצחק יעקב ראובן שמעון לוי יהודה, וא"כ יהודה הוא כנגד יום השבת, וע"כ הזכיר בו יודוך אחיך, כי כן תמצא בשבת טוב להודות לה'. והזכיר מטריף בני עלית מלשון (משלי ל) הטריפני לחם חקי, והכוונה לומר יש לך לסלק עצמך בשבת אפילו ממזון אוכל נפש וכענין שכתב לא תעשה כל מלאכה. ואמר כרע רבץ כאריה וכלביא מי יקימנו, כשם שכתוב בשבת שבו איש תחתיו. ומחוקק מבין רגליו רמז למילה שהיא דוחה את השבת. ואמר אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתונו, שכן כתוב בשבת למען ינוח שורך וחמרך. כבס ביין לבושו, רמז לקידוש היין בשבת. ואמר חכלילי עינים מיין, ממה שמצינו בשבת שאחז"ל פסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם, ומהדר ליה בקדושה דבי שמשו. (רבינו בחיי)

לימוד התורה

וירא מנוחה כי טוב וכו' ויט שכמו לסבול. וי"ל דאיתא במדרש אמרה תורה לפני הקב"ה רבש"ע זה יחרוש וזה יקצור תורה מה תהא עליה והשיב לה שיום השבת יהי' פנוי לת', הקדמת ענין זה מבואר שההבדל העצמי שבין עסקי הגוף לעסקי הנפש, שעסקי הגוף צריכין מנוחת הנפש ויגיעת בשר, ועסקי הנפש דהיינו ת"ת צריכין מנוחת הגוף

ויגיעת הנפש, ומטעם זה נתנה התורה ביום השבת דוקא יום מנוחת הגוף שבו פנוי מכל מלאכה לחשוב מחשבות בחכמה ודעת ויראת ה'. וזה פי' הכתוב דלכאורה הא גופא קשיא שמתחלה אמר שהמנוחה טובה ואח"כ חזר לומר ויט שכמו לסבול, אלא שבמנוחת השבת ידבר כי מתוך מנוחת הגוף יטה שכמו לסבול עול תורה.

תיקון לכעס וגאווה

ראובן בכורי אתה כחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז. וי"ל דהנה ראובן לא חטא אלא טעה ע"י כעס באמרו אם אחות אמי היתה צרה לאמי שפחת אחות אמי תהי' צרה לאמי, ע"כ בלבב יצועי אביו, וכעס בא מגדלות שאמר אם אחות אמי וכו' [והשי"ת ימחול לי על שאמרתי פי' על ראובן קדוש ה'] ותיקון כעס וגאווה הוא שבת קודש, דכל הכועס וכל המתגאה כאילו עובד ע"ז, וכל השומר שבת כהלכתו אפי' עובד ע"ז מוחלין לו, ע"כ אמר לו אביו ית"ר ר"ל התיקון לגדלות הוא שא"ת, שהוא ר"ת ש'בת א'ם ת'שמרו, כי שבת קודש הוא תיקון לחטאו.

השפעות בגשמיות ורוחניות

מאשר שמנה לחמו אשר הן האותיות שקדמו לאותיות שבת, הנה הס"ק מלעכאוויתש זי"ע היה אומר כי ההשפעה של שב"ק היא גבוהה מאד ואינה יכולה להשתלשל בענינים גשמיים, ורק מן ההשפעה של תוספת שבת דהיינו מה שישאר מקבלים שבת מבעוד יום ממנה נמשכת ההשפעה על הענינים הגשמיים של ששת ימי המעשה, אבל ההשפעה של שב"ק עצמה נמשכת על ענינים רוחניים, על תורה ועבודת הבורא ית'. וכל זה מרומז בפסוק מאשר שמנה לחמו, כי אותיות אש"ר הם האותיות שקדמו לשב"ת נא' לפני ב', ש' לפני ת', ור' לפני ש' מרמזת לבחי' תוספת שבת שקודם השבת ומכאן נמשכת ההשפעה לגשמיות בבחי' שמנה לחמו, והוא, פי' השבת גופו, יתן מעדני מלך משב"ק נמשכת ההשפעה לרוחניות בעיני תורה ותפלה. (דברי שמואל)

קדושת השבת

המלאך הגואל אתי מכל רע יברך את הנערים וגו'. הנה אמרו חז"ל השומר שבת אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, ומצות שבת הוא הגואל מכל רע. ובכח מצות שבת היה ממשיך עליהם הברכות כי הוא מקור הברכות, ואפשר יוכל להיות אשר זה המעשה היה ביום השבת, כמנהג צדיקים הקדמונים לברך את בניהם ביום שבת, ולזה אמר שמי ושם אבותי אברהם ויצחק, כי הם נגד סעודותי דשבתא, דאברהם יצחק ויעקב כלולין בהן, ולזה עולה המלאך הגואל אתי מכל רע במספר "שבת" עם "צדיק" כי על ידי שבת מוחלין כל הרעות ונעשה צדיק. (אמרי נועם)

התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

שובו בנים שובבי"ם

הננו מודיעים בזה לכל אנשי שלומינו הע"י

כי כמדי שנה בשנה תתקיים במשך שבועות שובבי"ם הבעל"ט

מנין תהלים

בכל יום חמישי בשעה 3:00 אחה"צ

בבית מדרשינו בשיכון

ולאחמ"כ בשעה 4:45 תפילת מנחה וקריאת ויחל

אלו שמתענים צריכים לקבל תענית כמבואר בשו"ע בתפילת מנחה ביום רביעי

כמו"כ מפרסמים אנו בזה את

רשימת מניני התהלים בציבור המתקיימים בבית מדרשינו

- בכל ליל שישי בשבועות שובבי"ם - בשעה 11:45 בהיכל הביהמ"ד
- בכל יום שישי בכל שבועות השנה - בשעה 4:00 לפנות בוקר בהיכל הביהמ"ד
- בכל יום שישי בשבועות שובבי"ם - בשעה 5:15 לפנות בוקר בחדר א'
- בכל יום שב"ק בכל שבועות השנה - בשעה 5:45 לפנות בוקר בהיכל הביהמ"ד
- בכל יום שב"ק בשבועות שובבי"ם - בשעה 6:30 בבוקר בחדר א'

ויה"ר שימלא ה' כל משאלותינו לטובה ולברכה ויקבל את תפילתנו ברחמים וברצון, אמן

בכבוד רב

הגבאים

דבש תמרים

פגועים יקרים, מבאר חפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

מאשר שמינה לחמו ודוא יתן מעדני מלך. היינו שהשיית ישפיע כל טוב ויהיה פרנסה ברוח גדול וכל טוב, וידושן בכל טוב, רק השיית ישפיע חכמה בינה ודעת וישיכלו כל זאת, שלא יהיה חיו בגדר וישמן ישורין ויבעט, רק אדרבה יעבדו את השיית על ידי זה, ויהיה למלכא עילאה יתייש שעשועין וגיל וחדוה ועידון כביכול, והינו מאשר שמינה לחמו כי ידושן בכל טוב, באופן והוא רי"ל ההשפעה טוב הנ"ל, יתן מעדני מלך עידון ותענוג למלך מלכו של עולם יתברך שמו. (ישמח משה)

וישם את אפרים לפני מנשה. במדרש פליאה איתא מנין למזון שקדמה לעין שנאמר וישם את אפרים לפני מנשה, ונל"פ לפי מה שמצינו בחז"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, ומוכח שהעיקר הוא הלומד בעצמו מהמחזיק תורה, ואפשר לומר דמרומו בקרא וישם את אפרים לפני מנשה, דאחז"ל עה"פ אולם אחיו הגדול יגדל ממנו שעתיד יהושע לצאת ממנו שילמד תורה לישראל, ומה שהקדים יעקב את אפרים למנשה מוכח כי גדול כח הלומד תורה מהמחזיק תורה, וז"ש מנין למזון, היינו לימוד התורה כמ"ש לכו לחמי בלחמי, שקדמה לעיין, היינו המחזיק תורה כמ"ש עיין חיים היא למחזיקים בה, שנאמר וישם את אפרים לפני מנשה דהקדים אפרים מפני שעתיד יהושע לצאת ממנו שילמד תורה לעמו ישראל, ולכן יש לו זכות קדימה וחשיבות לפני הקב"ה. (קדושת יו"ט)

★

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלקים בזה. וברשי"י פ"י שנסתלקה שכניה ממנו לפי שעתיד ירבעם ואחאב לצאת

מאפרים וכו' ויאמר מי אלה מהיכן יצאו אלו שאינם ראויים לברכה, ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלקים בזה, הראה לו שטר אירוסין ושטר כתובה, וצ"כ כמה נתרצה כשראה השטר, ויבואר עפ"י"ם שהקשו בעלי התוס' עה"פ ויתן לו אסנת בת פוטפירע כהן און לאשה, וא"ת יוסף שהיה מלך איך נשא בת הדיוט, ות"י כי היתה מזרע דינה משכב, ותלה לה יעקב אבינו קמיע בצוארה והשליכה וחובאה למצרים ע"י נם וגדלה פוטפיר בביתו ולכך נקראת על שמו, וכשעבר יוסף בכל ארץ מצרים יצאו כל הנשים לראות יופיו של יוסף כדכתיב בנות צעדה עלי שור, וכל אחת זורקת לו חפץ או תכשיט, חו לא הי' לה מה לזרוק וזרקת לו הקמיע שהיה בצוארה ועיין בה וראה שהיא מזרעו של יעקב ונשאה, ע"כ, ויתכן שבשטר האירוסין כתב יוסף שמה האמיתי שהיא בת דינה ולכן כאשר ראה יעקב שעתידין לצאת מהם רשעים כאלו תלה הדבר בפנים אמם שבוודאי היא מבנות המצריות ועל כן אינם ראויים לברכה כמו שאחז"ל במס' סנהדרין כי ביתם של רשעים אינן ראויין לברכה, ולזה הראה לו יוסף שטר אירוסין וכתובה להודיעו כי נשא אשה מזרע יעקב ואין בהם שום פגם. (ברך משה)

★

ויברכם ביום ההוא לאמר כך יברך ישראל ישימך וכו' ואיתא בתרגום יונתן כך יברך ישראל ביומא דמהולתא ישימך אלקים כאפרים וכמנשה. ונראה הנה אמרו חז"ל דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ובכבוד שור כתב דהטעם בזה הוא משום דכי היכי דעונש ליכא בהאי עלמא אם עבר ולא עשה המצוה, א"כ שכר נמי ליכא, אולם בלא תעשה דאיכא עונש בהאי עלמא,

הינן שיש שכר מצוה בעוה"י, ובשערי ציון כתב דלפי זה על מצות מילה דאיכא כרת ועונש בעוה"י שוב איכא שכר מצוה בהאי עלמא, ובוה יובן דדייקא ביומא דמהולתא שאז זוכין לקבל שכר הזמן גרמא לברך ישימך אלקים כאפרים וכמנשה, דאפרים רומז על הלומד תורה ומנשה על המחזיק תורה כי היה עתיר נכסין, והברכה הוא שיוכה לשני שולחנות תורה וגדולה במקום אחד, ועל אף שהברכה הוא לטוב עוה"י והוא שכר מצוה, מ"מ ביומא דמהולתא כאשר מקיים מצוה דאיכא עונש על ביטולה שפיר מגיע שכר גם בהאי עלמא.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

★

המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק וידגו לרוב בקרב הארץ. י"ל בהקדם דברי הגמ' שהצדיקים מתיראים אם אין פשטנם לוקה ואם אין יינם מחמיץ שמא יקבלו עולמם בעולם הזה, והרי הוא בכלל אלו אשר עליהם נאמר ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו, אמנם כתב בחת"ם חידש שכ"ז למי שאין לו זכות אבות ונידון בזכות עצמו, שהוא יש לו לירא שמקבל שכרו בעוה"י, אבל מי שיש לו זכות אבות אין לו לירא כי מה שאוכל בעוה"י הרי הוא בזכות אבותיו ע"כ, והו' כונת הכתוב המלאך הגואל אותי וגו' יברך את הנערים, אולם א"כ הרי יש לחוש שמא הוא יקבלו עולמם בעולם הזה ויאבד להם שכר טוב הצפון לעולם הבא, לזה המשיך יעקב ואמר ויקרא בהם שמי ושם אבותי, כי זכות אבותם תהא מסיעתם ובזכותם יאכלו טוב עולם הזה ולא יגרע משכרם השמור להם בעולם שכולו טוב.

(הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א)

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מביקים

בשפתי צדיקים

האספו... אשר יקרא אתכם

פעם קרא הרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זי"ע לבניו ואמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, הבנים לא ידעו מה הוא עומד לגלות להם, המשיך ואמר "מ'אגט, היינט איז נישט קיין וועלט, אמאל איז געווען א וועלט" דעו לכם שיגיע זמן שיאמרו בו על זמנינו "פעם היה משהו, והיום אין מאומה".

כראובן ושמעון יהיו לי

הגה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זי"ע, הי' חתנו (בזיור) של הגה"ק ר' אהרן הגדול מקארלין זצוק"ל, ומזיווג ראשון זה הוליד חמשה בנים שהיו כולם רבנים מפורסמים, לאחר פטירת אשתו ל"ע עבר זמן רב ועדיין לא חשב על זיווג שני, לימים קיבל מכתב מגיסו הגה"ק ר' אשר מטטאלין זצוק"ל, ושם הוא מוכיח אותו על שאינו נושא אשה, ומייעץ לו להשתדך עם הגה"ק ר' דוד לייקעס זצוק"ל מגדולי תלמידי הבעש"ט, וישר הדבר בעיני הגה"ק מטשערנאביל זצוק"ל, ונסע בעצמו להגה"ק ר' דוד לייקעס, וסיפר לו את כל המאורע, אמר לו ר' דוד אני איננו מסכים להשידוך, מפני שאני צופה ברוח הקודש שבתי צריכה ללדת חמשה בנים, וכבודו אינו צריך להוליד עוד אלא שלשה בנים, וא"כ תצטרך בתי לישראל אלמנה ולהינשא לאחר כדי ללדת עוד שני בנים, ועל כן אינני רוצה בהשידוך, ביקש ממנו הגה"ק מטשערנאביל לתת לו זמן שלשה ימים כדי להתיישב בשאלה זו, לסוף שלשת הימים בא הגה"ק מטשערנאביל לר' דוד לייקעס ואמר לו: מצאתי ב"ה עצה, שאלתי את הבעש"ט ז"ל והוא הסכים להשידוך, ואמר הפסוק "אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי" כלומר ששנים מבני בניו יהיו נחשבים בגדלותם וצדקתם כבניו, ויצטרפו גם הם להשלים מספר החמשה, ואז הסכים הגה"ק ר' דוד לייקעס להשידוך, והוליד הגה"ק מטשערנאביל זצוק"ל מזיווג זה שלשה בנים צדיקים מפורסמים הלא המה: הגה"ק ר' יוחנן מרחמיסטריווקא זצוק"ל, והגה"ק ר' דוד מטאלנא זצוק"ל, והגה"ק ר' יצחק מסקווירא, ואמרו זקני החסידים שהשנים מנכדיו שנחשבו כבניו כדי להשלים מספר החמשה הם: הגה"ק ר' דוד מזלאטיפאלי, בן הגה"ק מראחמיסטריווקא, והגה"ק ר' דוד מסקווירא בנו של הגה"ק ר' יצחק זצוק"ל.

ואני בבואי מפדן מתה עלי רחל בדרך

סיפר הגה"ק בעל מנחת אלעזר זי"ע "מעשה אמת המקובל בידינו: שרי המלוכה בגלילות מלכות רוסיא, לקחו את הגה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זי"ע והושיבוהו במאסר ל"ע, ומחמת שהשר השופט הי' רשע גדול, לא יכלו אוהביו

לפעול ולהוציאו משם, ורק אחר רוב השתדלות יכלו לפעול שיכניסו לו שם טלית ותפילין מאכל ומשתה וכדו', זאת ועוד, שמכיון שהיה רגיל לחלק צדקה לעניי עירו בכל יום ה' לצרכי שבת, סידרו שיאפשרו לו להמשיך בעבודתו זו, ובאו העניים סמוך לבית המאסר, ודרך חלון הקטן אשר בפתחו, נתן לכל אחד חלקו לשבוע כפי הרגלו, ולנשים עניות הניח דרך החלון מטבעות שיקחו להם, פע"א באה אשה אחת להחלון, ואמרה כי אינה צריכה למעות רק לשאול שאלה אחת: אמרו חז"ל (בבא קמא נ.) מעשה בבתו של נחוניא חופר שיחין שנפלה לבור גדול, באו והודיעו את ר' חנינא בן דוסא אמר להם עלתה וכו', אמרו לו וכי נביא אתה, אמר להם לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי, אלא כך אמרתי דבר שאותו צדיק נצטער בו יכשל בו זרעו, ובכן, אחרי שאביכם הגה"ק ר' נחום מטשערנאביל זי"ע עסק בפדיון שבויים, וגם אתה עסקתם בפדיון שבויים, איך יכשל בו זרעו, שאתם נתפסתם לשביה בבית הסוהר, השיב הגה"ק מטשערנאביל זי"ע: שאלה גדולה שאלת בתי, וגם בעיני יפלא זאת, השיב האשה ואמרה: אני מברככם שתצאו מיד לחפשי מהשביה, ואכן באותו יום בא שר בית הסוהר וציוה לו לילך לביתו, מבלי ידע מאין בא זאת, הגה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל הבין כי לא דבר פשוט הוא ועשה פעולות בתפילות, עד שגילו לו מן השמים, כי זו היתה רחל אמנו שבאת לשאול את השאלה מהגמ' כדי לעורר רחמי שמים ובברכתה הועילה שיצא מיד לחירות.

מאשר שמנה לחמו והוא יתן

הגה"ק ר' יהושע אשר מפאריסוב זי"ע היה צריך להשיא בתו שכבר באה בשנים, ולא היה מזדמן לו שידוך עבודה, והיה לו עגמת נפש עד למאוד מזה, פעם אחת נתגלה לו בחלום בחזיון לילה שבא אליו אביו היהודי הק' מפרשיסחא זי"ע ואמר לו על פסוק "מאשר שמנה לחמו והוא יתן" וז"ל: יש שלשה מיני זיווגים, א. זיווג שבת וכנסת ישראל, כמו שאחז"ל (ברך יא ט) כנסת ישראל בן זוגך, ב. זיווג הנשמה עם הגוף, שהוא ג"כ בבחינת זיווג, ג. זיווג איש ואש, וכל שלשה זיווגים אלו הם ביד השי"ת לבדו, והוא ית"ש בכבודו מזווג כל זיווגים אלו, וזהו מאשר ר"ל האותיות היוצאות מתיבת אשר, דהיינו האותיות שלאחר אותיות א"ש"ר, והן ש"ב"ת, [ב' אחר א', ת' אחר ש', וש' אחר ר'], רומז על זיווג ישראל ושבת, שמנ"ה אותיות נ"ש"מ"ה, רומז על זיווג נשמה וגוף, לחמ"ו רומז על זיווג איש ואשתו, כמו שכתוב "כי אם הלחם אשר הוא אוכל", והו"א יתן, הוא רומז על השי"ת, היינו שהשי"ת יתן כל השלשה זיווגים הנ"ל, כן אמר לו אביו היהודי הק' זי"ע בחלום, וכן היה שתיכף הזמין לו השי"ת שידוך עבור בתו.

מאמרים נחמדים ע"ד דרוש מיוסדים בפתור ופרח משווקדים

פרפראות להכמה

לראות, דמרג"ה הי סבור דפגמו בשם הוי"ה ב"ה שמספרו כ"ז, ועשרה פעמים כ"ז עולה כמנין ס"ד, וא"כ לא הגיע עדיין זמן הגאולה ואמר לו הקב"ה אה"ה אשר אה"ה שמי, נמצא שלא פגמו אחי יוסף שלא במספר כ"א שם של אה"ה וכבר הגיע זמן גאולתכם, אך יעקב ידע שלא פגמו אלא במספר כ"א שם של אה"ה העולה כ"א, אך זאת לא ידע שהצטרפה שכינה עמהם, וא"כ כיון שהשכטים שהיו במכירת יוסף לא היו רק ט' דראובן לא היה במכירתו, א"כ לא היו ישראל צריכים להיות במצרים רק קפ"ט שנים, כי ט' פעמים כ"א הוא כמנין קפ"ט, ובשנת הק"ץ יהיה גאולתם, וז"ש ביקש יעקב לגלות הק"ץ לבניו ר"ל שבשנת ק"ץ יהי גאולתם, ונתן המדרש טעם למה סבור יעקב שיהי הגאולה בשנת ק"ץ משום "שנסתלקה ממנו שכינה" ר"ל שנעלם ממנו כי בניו צרפו עמהם השכינה, אך כשראה בנבואה שלא יהי זמן גאולתם בשנת ק"ץ חרד יעקב ואמר שמא יש פסול בכך, היינו שמא עשיתם עוד עון אחד חוץ ממכירת יוסף, ולזה ענו ואמרו "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד" משום שהצטרפו אותו במכירת יוסף, וא"כ מספרו הי עשרה על כן לא נשלם הגלות ק"ץ רק בזמן רד"י. (בשם הרה"ק ר' שמשון מאסטראפאלי ז"ע)

☆☆☆

אבי השביעני לאמר אנוכי מת בקברי אשר כריתי לי.
ולכאורה תיבות "אנוכי מת" הן חסרות הבנה, ונל"פ עפ"י דמ"א ביערות דבש דמאמר רבקה "למה אשכל גם שנים יום אחד" אכן נתקיימה, כי נשמת יעקב נסתלקה רק בעת סתימת הגולל, ובאותה שעה נהרג עשו ע"י חושים בן דן כדאי' בגמ' (סוטה י"ג), והנה א"י במדרש (בר"ד ג' ה') מעשה ברבי ור' אליעזר שראו ארון של מת שבא מחוצה לארץ ליקבר בארץ ישראל, אמר רבי לר"א, מה הועיל זה שיצאה נשמתו בחול' ובא ליקבר בא"י, אני קורא עליו "ותבואו ותטמאו את ארצו" (דמ"ב ב' י') אמר ליה כיון שהוא נקבר בא"י הקב"ה מכפר לו וכו' עי"ש, וכע"ז אי' בגמ' (כתובות ק"א). דאינו דומה קולטתו א"י מחיים לקולטתו לאחר מיתתו עי"ש, ולזה חשש יוסף שכאשר יאמר שאביו צוה להוליכו לא"י הרי יש בכך משום "ותבואו ותטמאו את ארצו", לפיכך אמר אבי השביעני לאמר "אטכי מת בקבר" אשר כריתי, ר"ל שהסתלקותי יהי בקברי אשר כריתי ושם אמות, ואם כן הוי קולטתו מחיים.

☆☆☆

ראה פניך לא פללתי והנה הראה אותי אלוהים גם את זרעך, יל"פ עפ"י הגמ' ויבא הביתא לעשות מלאכתו, שנראתה לו דמות דיוקנו של אביו, וזה הצילו מן החטא, וז"ש יעקב ראה פניך לא פללתי, כי כמעט נכשלתי בחטא עם אשתך פוטיפר ונשקעת בטומאת מצרים אך עשה ה' בחסדו והציל אותך מכח והנה הראה "אותי" אלוהים פ"י שהקב"ה הראה לך צורתך, ומתוך כך ניצלת מן החטא. (דברי מהר"א)

ושתחו ישראל על ראש המטה. וברש"י אי' על שהיתה מיטתו שלימה ולא היה בה רשע שהרי יוסף מלך הוא וכו', וקשה מה זו ראייה בשביל שיוסף מלך היה מיטתו שלימה, ויל"פ עפ"י שאחז"ל (במד"ד פ' ושב) ע"ה פ' וישמע ראובן ויצילו מידם, אמר ראובן הוא מונה אותי עם אחי ואני איני מצילו אני הייתי סבור שנדחתי מכח אותו המעשה והוא מונה אותי ואומר אחד עשר כוכבים משתחים לי, ע"כ המדרש, נמצא שבשביל שבשרו שנמחל לו אותו העון לכן נתאמץ להצילו, אך עם כל זה לא היה ראובן בטוח עדיין דדילמא דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין ולא הי' נכון לבו בטח שנמחל לו אותו עון, והשתא מובן כוונת רשיו"ל ושתחו ישראל על שהי' מיטתו שלימה ולא הי' בה רשע שהרי יוסף מלך הוא נמצא שנתקיים החלום ואחד עשר כוכבים, א"כ נמחל לראובן אותו עון והי' מיטתו שלימה שאף לראובן אין כאן חטא, ובזה יל"פ דברי המדרש הילך איננו ואני אנה אני בא במעשה בלחה, היינו דעד השתא היה סבור ראובן דנמחל לו החטא דשמא יתקיים החלום, אבל עכשו כששב אל הבור והנה אין יוסף בבור לכן ויקרע את בגדיו ואמר אנא אני בא במעשה בלחה, דהא השתא ראה שהם רק דברי חלומות שאין מעלין ואין מורידין, שהרי יוסף איננו ואין יתקיים החלום. (דברי חנוך)

☆☆☆

אל נא תקברני במצרים ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם. ויל"פ עפ"י דמ"א בגמ' (נדר ס"ה). נוטל את המתים ואת תפוסתן, הכי דמי תפוסה, אמר רב יהודה אמר קרא "ונשאתני ממצרים" דהיינו טול עמי מעפר מצרים, וכמה שיעור תפוסה, ר' אליעזר אומר נוטל עפר תיחוח וחופר בבתולה שלש אצבעות, עי"ש, ולכאורה קשה הרי יעקב לא נקבר כלל, אלא חנוטה והוליתו תיכף לחברו, ומהו אומרו שיטלו עמו מעפר מצרים, ושמעתי משם הרה"ק ר' אברהם גרשון מקיטוב וזל"ה שפירש דהכי קאמר קרא "אל נא תקברני במצרים", כלומר אפילו רק עכשו לפי שעה על דעת שתצויאני ותוליכני לשכב עם אבותי, כי אם אתה עושה כן, תהא מוכרח "ונשאתני ממצרים" דהיינו ליטול עמי מעפר מצרים, כפי הדין דנטלו ואת תבוסתו, ותצטרך לקבור עמי מעפר ארץ טמאה, ולפיכך אני מצוה אותך "אל נא תקברני במצרים" כלל, כדי שלא תצטרך לקחת מעפרה לתפוסה, וזהו הילפותא דהש"ס. (פני דוד)

☆☆☆

במדרש אי' ביקש יעקב לגלות את הקץ לבניו ונסתלקה ממנו שכינה אמר יעקב בניי שמא יש פסול בכך פתחו ואמרו שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד, והיא תמוה, ונל"פ דהנה המפ"י כתבו הטעם שהיו ישראל בשעבוד רד"י שנים משום דאחי יוסף פגמו בשמו של הקב"ה כשמכרו את יוסף שהצטרפו לזה השכינה ושמו של קב"ה אה"ה שמספרו כ"א, ועשרה פעמים כ"א הוא כמנין רד"י, ובזה יובן כוונת מאמרי' וירא ה' כי סר

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפסולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

וררשת והקרת

בענין אי למדין מקודם מתן תורה

הלכה, אך לפי^ז צריך עיון מחדש דכיון דקימו כל התורה אמאי לא נהגו אבילות לאחר הקבורה כדן תורה, ואולי יש לתרץ דזה שדחקתו להרמב"ם לומר דמקודם מתן תורה היה ההלכה להיפך דקודם קבורה יש חיוב אבילות, וזה היה אז חיוב עפ"י תורה, עיי"ש עוד בזה.

אמנם על תירוצו של הירושלמי שאין למדין מקודם מתן תורה, רבו המקשים דהרי כמה דינים ילפינן מקודם מתן תורה כגון הא דנותנין לכתולה י"ב חודש ילפי' מרבקה בכתובות (נז), והא דאין מערבין שמחה בשמחה יפ' מלבן שאמר מלא שבוע זאת כדמובא בתוס ד"ה לפי במו"ק (ח) בשם הירושלמי, הרי הירושלמי גופא יליף מקראי דקודם מתן תורה.

ובס' לוי' חן (בפרשתן בד"ה ובמדרש) תירץ דהא דאין למדין מקודם מתן תורה, היינו דווקא באבילות, לפי מה שכתב הטורי זהב (יו"ד סי' שצו סק"ב) דבספק אבילות אין להחמיר, דהוא חומרא דאתי לידי קולא שנוהג אבילות בשבת ומבטל תלמוד תורה כל ז' ימים ע"ש, וא"כ י"ל דדוקא אבילות אין למדין מקודם מתן תורה כיון דקודם מתן תורה לא היה אז שבת ותורה ואינו מבטל כלום, משא"כ לאחר מתן תורה שמתבטל מכמה מצות ע"י האבילות ע"כ אין לתלמוד מהבא, אבל שאר דינים שייבא שפיר למילף מקודם מתן תורה, והבן.

ובשו"ת חת"ס חאפה"ז (סי' קכ"ה בד"ה אמנם וכו') גם מביא הקושיא על הירושלמי דמצינו שילפי' בירושלמי גופא דאין מערבין שמחה בשמחה מלבן שאמר ליעקב מלא שבוע זאת, ולא עוד אלא שהתוס מביא דבריו במו"ק (ט) בד"ה לפי וכו', והבא מיייתי התוס בשם הירושלמי דאין למדין מקודם מתן תורה, ומיישבו דוודאי ממנהגא בעלמא שהי' קודם מתן תורה ליבא למילף הלכתא, וא"כ ליבא למילף אבילות מיוסף דדילמא יוסף מדעתא דנפשיה קעביד, משא"כ מהא דאמר לבן ליעקב מלא שבוע זאת, שפיר ילפי' דאין מערבין שמחה בשמחה, דאי לא הוי תקנה ומנהג קבוע שהיו כופין זה על זה לקיימו לא היה יכול לבן לדחות את יעקב בטענה זו, והיה יעקב נחפז לקיים המצוה כזריון המקדימין, אלא עכ"ח שהיה דין גמור ביניהם, וס"ל להירושלמי דבכחאי גוונא שפיר מצי למילף מקודם מתן תורה, עיי"ש.

בפרשתן (ויחי"ג) ויעש לאביו אבל שבעת ימים. במודר קטן (ב) יתיב ר' חייא בר אבא ור' אמי ור' יצחק נפחא אקילעא דר' יצחק בן אלעזר נפק מילתא מבייניהו מנין לאבילות שבעה דכתיב (עמוס ח) והפכתי חגיכם לאבל, מה חג שבעה אף אבילות שבעה וכו' וכו' עיי"ש.

ובתוד"ה מה וכו' מביא בשם הירושלמי שהקשה אמאי לא ילפי' אבילות שבעה מקרא בפרשתן דכתיב ויעש לאביו אבל שבעת ימים, וחזוין להדיא דאבילות נוהג לשבעת ימים, ומשני התם דאין למדין מקודם מתן תורה, ותוס תירצו דלא ילפי' מיוסף כיון דהתם הא דעשה יוסף אבל שבעת ימים הוי עוד קודם קבורה, וא"כ אי אפשר למילף מהתם, עיי"ש.

והרמב"ם (נפ"א מהל' אבל ה"א) כתב וז"ל: מצות עשה להתאבל על הקרובים, שנאמר ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה', ואין אבילות מן התורה אלא ביום ראשון בלבד שהוא יום המיתה ויום הקבורה, אבל שאר השבעה אינן דין תורה, אע"פ שנאמר ויעש לאביו אבל שבעת ימים, ניתנה תורה ונתחדשה הלכה, ומשה רבינו תיקן להם לישראל שבעת ימי אבילות ושבעת ימי המשחה, עכ"ל.

עכ"פ חזוין מדר' הרמב"ם טעם חדש אמאי לא ילפי' מקרא דיוסף, כיון שאחר מתן תורה נתחדשה הלכה דאין אבילות אלא ביום ראשון.

והכלי חמדה (ס"ב) הקשה על הרמב"ם אמאי הוי ליה למימר דאין למדין מיוסף אבילות לשבעה כיון דניתנה תורה נתחדשה הלכה, הרי ביומא (כח) אמרי' שקיים אע"ה אפי' עירובי תבשילין, וכן אמרו חז"ל בכמה מקומות שהאבות קיימו אפי' מצוות דרבנן, וא"כ הוי ליה למימר דאין שום ראייה מיוסף כיון דאולי זה שעשה אבילות שבעה הוא משום שהוא קיים אפי' מצוות דרבנן, אבל אה"נ מדאורייתא אין חיוב רק ביום ראשון כדמצינו באהרן, וטעם אחר למה לי, ומיישבו ד"ל בפשיטות דכוונת הרמב"ם עפ"י"מ שכתב התוס (שם) שאין למדין מיוסף, כיון שהתם היה קודם קבורה, וא"כ אפ"ל דזו היא כוונת הרמב"ם דא"ל לומר דיוסף עשה אבילות שבעה בשביל תקנת משה רבינו, דהרי תקנת משה הוא דייקא לאחר הקבורה, וגם החיוב דאורייתא של יום הראשון הוא דייקא לאחר הקבורה, וא"כ על כרחך דקודם מתן תורה היה דין אחר בזה, וכשניתנה תורה נתחדשה

והחת"ס בתשו' (חידו' סי' שמו אות ח') ג"כ מביא הסתירה בין דברי התוס' כגון ודברי התוס' בדף ט', ומיישבו דהכא הרי פריך בגמ' דכיון דהרי לקושטא דמילתא ילפי' לה מקרא דכתיב והפכתי חגיכם לאבל מה חג שבעה אף אבל שבעה, ופריך בגמ' א"כ נ'מא שמונה מדאיכא שמיני עצרת, ופריך שמיני עצרת רגל בפני עצמו, וע"ז הקשו בירושלמי דנילף לה מיוסף דבעי' דייקא ז', וע"כ תי' שאין למדין מקודם מתן תורה דכיון שרוצה להקל דדייקא ז' ולא ח' זה לא מצי למילף מיוסף דאולי אחר מתן תורה החמירו שאבילות נוהג בח' ימים כמו חג הסוכות (והוא בעין סברת הלכות חן שהבאנו לעיל), אבל לעיל בדף ט' מצי למילף חומרא מקודם מתן תורה שאין מערבין שמחה בשמחה, ע"כ שפיר ילפי' לה מקודם מתן תורה, אבל עיי"ש בסו"ד מביא ראייה מירושלמי דאולי יופרכו דבריו הנ"ל, ע"ש.

ובשו"ת כתב סופר (חידו' סוסי' קפה) מביא דברי התוס' הנ"ל (בדף ט) ומדייק בלישניה דבריו מביא ד' הירושלמי דאין מערבין שמחה בשמחה הוי ילפותא מלבן שאמר ליעקב מלא שבוע זאת, ואח"כ כתב ויש להסביר דהוא כמו שאין עושין מצות חבילות חבילות, עכ"ל, ולכאורה תתיי למא ל', ומיישבו דהרמב"ן גגמם בד' הירושלמי דאין למדין מקודם מתן תורה, ועוד הרי לבן אמר דבר זה, ואפ"ל דלא למדו דין זה מלבן אלא הטבע הוא שאין אדם יכול לסבול ב' שמחות מב' ענינים בלבן בבית אחת, ולכן אמרו אין מערבין שמחה בשמחה והכי מצינו שהטבע כן הוא מזה שאמר לבן ליעקב מלא שבוע זאת, ואתי שפיר בזה ד' התוס' שבתחילה כתבו דהא דאין מערבין שמחה בשמחה גזיה"כ הוא מלבן, ואחר שהביא ד' הירושלמי כתב שיש להסביר דהוי כמו אין עושין חבילות חבילות, משום שהיה קשה לו קושייתו איך נילף מלבן דין זה, לכן כתבו דיש להסביר דבר זה והוא דבר טבעי, והבן,

ואמנם לפי"ד החת"ס הנ"ל לא קשה ולא מידי דלא ילפי' מלבן אלא ילפי' לה מהא שיעקב קיבלה, ומזה ראייה שהוא היה דבר מקובל ותקנה קבוע, ודוק.

ובשו"ת שואל ומשיב (מהדורא רביעאה סי' מה) מביא קושית החת"ס על דברי התוס' כגון ודף ט', ומביא דברי היפה תואר על המדרש שמחלק דרוקא מה שכתוב קודם מתן תורה לענין מצוה אי אפשר למילף מקודם מתן תורה, דאיכא למימר דניתנה תורה ונתחדשה הלכה, משא"כ על ענין מוסריי בוודאי שיכולין ללמוד דאם היה שייך קודם שניתנה תורה וודאי שיהיה שייך לאחר שניתנה תורה, ועפי"ז מבאר שפיר דאפשר ללמוד מקודם מתן תורה רק לענין מוסר דהיינו מנהג טוב שכן נהגו, אבל ליכא למילף הלכה דאולי עשו אותה רק מצד המנהג, כמו שמצינו להדיא בסנהדרין (א). דרצו ללמוד מצות קבורה מהא דמצינו דנקברו צדיקים, ותרצי' התם דמנהגא בעלמא הוא, וא"כ כש"כ שאין למילף מקודם מתן תורה דדילמא מנהגא

בעלמא הויא, ובוה מיישב קושית הברכי יוסף (יו"ד סי' רמ) שהקשה על מה שכתב הטור דחייב בכבוד חמיו, וילפי' לה מדוד שאמר אבי ראה גם ראה, וקשה דמכילתא איתא (פר' יתרו) עה"פ וישתחוה וישק לו (ליתרו), מכאן אמרו שיהא אדם מוכן לכבוד חמיו, וא"כ אמאי לא למדו ממשא, ובשו"ת תשובה מאהבה נתחבט בזה, ולפי הנ"ל אתי שפיר דאח"כ דאפשר ללמוד ממשא, אבל עדיין לא נדע אם הוא דבר מצוה וחיוב, דאכתי אפ"ל שהוא דבר הרשות וענין מוסריי, ע"כ הביא ראייה מדוד שקרא לו אב, ומשם ראייה שהוא דבר מצוה, והבן.

ובתשו' (שם) הרחיב עוד הדיבור בזה ורוצה לחלק בדבר מנהג שעשו קודם שניתנה תורה ויש בו טעם שפיר מצי למילף מקודם שניתנה תורה, אבל דבר שהוא כחוקה ואין בו טעם אין למדין מקודם מתן תורה, ובוה יתיישב דדיקא הא דאין מערבין שמחה בשמחה שהוא דבר שיש בו טעם ומתקבל על הדעת וכל שאר דינים כיוצא בהן, שייך שפיר למילף מקודם מתן תורה, משא"כ אבילות שאינו דבר שיש בו טעם (למה דייקא ז' ימים וכדו') אמרי' דאין למדין מקודם מתן תורה, ואח"כ הביא שמצא כן בד' המדרש בפר' וירא (פר' נח) שאמר על איוב שמן עולי גולה היה וישראלי היה ומדרשו בטבריא, לפיכך היה למד ממנו קריעה וברכת אבליים, ומדבריו שם נראה דהא דאין למדין מקודם מתן תורה, הוא משום שהיה להם דין בן נת, וכשניתנה תורה נתחדשה הלכה, וא"כ היכי דהוא מסתברא מהיכי תיתי לומר שכשניתנה תורה נתחדשה הלכה, על כן דייקא בדבר שאין טעמו ונימוקו עמו שייכא לומר שניתנה תורה נתחדשה הלכה ואין למדין, ובוה מיישב שאין מערבין שמחה בשמחה שהוא דבר המתקבל למדין, משא"כ אבילות שאפשר למילף מחג הסוכות ולחייב ח' ימים באבילות, הא אין למדין, עיי"ש.

ובתורת משה עה"ת (בפרשתן עה"פ ויעש לאביו וכו') הביא סתירת התוס' ומיישבו עפי"ד הרמב"ן (ראה יד.א) עה"פ בנים אתם לה' אלוקיכם לא תתגודדו, שכיון שאנו בנים למקום ע"כ כשמת אחד אין להצטער כיון שהולך לאביו דהיינו להקב"ה, אמנם בהקדמת הרמב"ן לתורת האדם כ' אע"פ דאנו בנים למקום יש להתאבל קצת דהיינו ג' לבכי ח' למספד, וא"כ אתי שפיר דבאבילות אין למדין מקודם מתן תורה דהרי מקודם לכן לא נקראו בנים, א"כ אפ"ל דדייקא אז היה מקום להתאבל על מת, משא"כ אחר שניתנה תורה שאנו בנים אין מקום להתאבל כיון שהוא כבן ההולך להפגש עם אביו, ע"כ בעינן קרא של אחר מתן תורה, משא"כ בדין אין מערבין שמחה בשמחה, הרי קודם מתן תורה לא היה מצוות פרי' ורבי' ואע"פ כ' מצינו שלא עירבו שמחה בשמחה, ק"ו לאחר מתן תורה שיש מצוות פרי' ורבי' פשיטא דאין מערבין שמחה בשמחה, ע"כ שפיר איכא למילף מינה, ועיי"ש מה שפי' בזה המשך הפסוקים בטוב טעם ודעת.

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

ברוך אתה בבואך

באותות ידידות ואהבה, נקדם בברכת ברוך הבא, את פני ידידינו האדם היקר באנשים, מחנך נפלא לעדרי צאן קדשים, נאה דורש ונאה מקיים, בהרבצת תורה ויראת שמים, ישמח מש"ה במתנת חלקו וחבלו, אשרי שככה לו, ותהי ידיו אמונה, בכשרון נפלא בדעת ובתבונה, להעלות תלמידיו בתורה ובכל מידה נכונה, נודע לשם ולתפארה, מיוצאי תלמידי מוסדותינו המעטירה

מוה"ר משה אל"י גרינ הי"ו

מהמנהלים רוחניים בת"ת תורה ויראה ד'סאטמאר

בעואב"י וויליאמסבורג יע"א

לרגל בואו בשערי עירינו

יהא בואו לברכה, ויזכה לרומם קרן התורה והחינוך אלף פעמים ככה, ובכל אשר יפנה ישכיל בהצלחה, וימשיך בהרבצת התורה ברבי' והמשכה, ויראה בעמלו פרי קודש הילולים כדת וכהלכה, מתוך תענוג ונחת והרווחה, עד ביאת מלכא משיחא.

המקבלים פניו בכבוד ובגבריה

הנהלת הקהילה

הוקים להוריותם

קיצור דינים, מפסקי הראשונים והאחרונים,
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הלכות ברכות (כא)

נערך ונסדר ע"י הרב וחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

תבשילים ממולאים

כרוב, פלפל, קשואים הממולאים באורז, בבשר טחון וכדו' ובדרך כלל המילוי דהיינו האורז הוא העיקר, דעיקר המאכל בא בכדי לאכול את המילוי, והאכל שעוטף את המילוי אינו בא אלא בכדי ליתן טעם או לעטוף ולהחזיק את המילוי ונחשב כטפל - מברך על האורז ופוסט את הטפל.

(ובעצם ברכת המילוי כשמעורב אורז ובשר יתבאר אי"ה בגליונות הבאים, שו"ת לבושי מרדכי אור"ח ב' סוס' קנ"ה וסברתו כיון דהמילוי הוא העיקר, ובצירוף הטעם דעל הכל אם אמר שהכל יצא ולטעם זה היינו דוקא במילוי שברכתו שהכל, אולם משמע דהעיקר כסברא הראשונה).

אכן אם המין העוטף את האורז חביב לו ויש לו הנאה לאכלו בפני עצמו - יברך על שניהם. ואם אוכל את שניהם יחד ורק לאחר האכילה נשאר מעט ממנו בנפרד בלא המילוי.

ויש שחילקו בין פלפל ממולא לכרוב ממולא, דבפלפל מברך רק על המילוי ופוסט את הפלפל, כיון שהרבה בני אדם אינם אוכלים כלל את הפלפל דנעשה רק להחזיק את להטעים את המילוי ורק אוכלים את המילוי מבטוכו, וגם אלו שאוכלים את הפלפל אוכלים אותו רק עם המילוי להטעים את המילוי, ולכן הוא טפל ומברך רק על המילוי, אבל בכרוב ממולא דנהנים לאכול גם את הכרוב עצמו, וגם על פי רוב מוסיפים בקדירה גם הרבה חתיכות כרוב בפני עצמם שאינם ממולאים בכדי לאוכלם יחד עם התבשיל וממילא נחשב גם לעיקר - נכון לברך קודם אדמה על הכרוב ואח"כ שהכל על המילוי (שו"ת באר משה ח"ה סי' ס"ג).

עוף ממולא - שיש חשיבות לעוף בפני עצמו צריך לברך על כל אחד לחוד, ובפרט דהדוך הוא לאוכלם בפני עצמו.

קיצור מגליון הקודם

שני מיני מאכלים שהאחד מהם עיקר והשני טפל, מברך רק על העיקר ופוסט את הטפל.

(ובעצם הדין דעיקר פוסט הטפל חקרו האחרונים בשורש הפסוק - האם הכוונה שהטפל אינו צריך ברכה כלל, דנפק חיוב ברכה ממנו כיון שהוא אינו אלא טפל דאין לו חשיבות בפני עצמו, או שהטפל מחויב בברכה אלא דנפטר בברכת העיקר כיון דטפל הוא לו, ובחזו"א (א"ח כ"ז ט') הוכיח מדברי התוס' (ברכות רמ"ד ע"א ד"ה באוכל) שהטפל טעון ברכה רק שנפטר בברכת העיקר, דכתבו התוס' דכשלא היה הטפל לפניו בשעת ברכה ולא היה דעתו עליו לא נפטר בברכת העיקר, הרי מוכח שהטפל טעון ברכה ורק נפטר בברכת העיקר).

שני מיני מאכלים המעורבים יחד שהמין הוא העיקר והמין השני אינו בא אלא ללפת ולהטעים את העיקר - מברך עליהם ברכת העיקר והטפל נטפל בברכה זו.

להלכה למעשה:

שוקולד או צוקערלעך שיש בתוכם מילוי של שקדים - אם השוקולד או הצוקער הם העיקר והשקדים באים רק להוסיף טעם - מברך שהכל. ואם הציפוי של הצוקער והשוקולד דקה מאד בענין שהשקדים הם העיקר מברך העץ, ואף שמכניס לפה קודם את השוקולד ואח"כ את השקדים עם כל זה אינו מברך על הטפל.

(ולא דמי להא דפסק הרמ"א בסי' ר"ב דהאוכל את הטפל לפני העיקר מברך על הטפל דהתם איירי בב' מאכלים נפרדים, והכא נחשב הכל למאכל אחד. שו"ת שבה"ל ח"ז סי' כ"ז).

וזה וודאי דכשרוצה למצוץ את הצוקער או השוקולד, ואח"כ דעתו להפליט השקדים, פשיטא דלענין זה נחשב הצוקער או השוקולד בפני עצמו ומברך שהכל.

וכן אפילו אם אוכל השקדים אלא שאינו אוכלו מפני שרוצה השקדים, אלא שבולעו מפניו בל תשחית, בכזה ניתן לומר ג"כ דהשוקולד עיקר לענין זה שצריך לברך (שם).

ואם שניהם נחשבים לעיקר יש אומרים שיפריד במקום אחד ביניהם ויברך שהכל על השוקולד והעץ על השקדים, (ס' בן איש חי (פ' פנחס) בשם ספר יוסף אומץ).

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' ישראל טרעגער ז"ל
ב"ר יעקב ארי' הכהן ז"ל
נלב"ע כ"א חשוון תשס"ט לפ"ק
וז"ו האה"ה מרת צירל צפורה ע"ה
ב"ר משה ורדא ז"ל
נלב"ע י"ט טבת תשס"ה לפ"ק

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא דצדיקא

הגה"ק רבי שמחה ישכר בער בן הגה"ק רבי יחזקאל שרגא האלבערשטאם זי"ע מצייעשנוב בעמח"ס "דברי שמחה" יומא דהילולא כ' טבת (תרע"ד)

הגה"ק רבי שמחה ישכר בער מצייעשנוב זי"ע נולד בסטראפקוב בשנת תרכ"ט לאביו הגה"ק משינאווא זי"ע בן הגה"ק מצאנז זי"ע שזכה עוד להכירו שאמו לקחו פ"א אליו כשהי' ילד קטן, ואמר הרה"ק מצאנז אל אמו שהילד עוד יאיר את העולם.

בהיותו בגיל צעיר מאוד בן י"ג שנה בא בברית האירוסין עם בתו של הגה"ק ר' יהושע מבעלזא זי"ע, ובשנת תרמ"ו התקיימה החתונה, אחרי נישואיו נשאר בבעלזא וישב שם על התורה ועל העבודה.

בשנת תרנ"ג קבלוהו לאב"ד בעיירה ציעשנוב, ושם החל בפעולתיו הנשגבות ובעבודתו למען הכלל, ונהג את העיר ברב תבונה הן בעניני הכלל והן בעניני הפרט.

בתוכה האחרון לימי חיי אביו הגה"ק משינאווא כשהי' חולה מוטל על ערש דוי, וכבר לא הי' יכול לדבר, רמז באצבעו על בנו הרה"ק מצייעשנוב שהוא ידליק את הנרות בהמנורה שלו על מקומו והחסידים ראו בזה כעין סמיכה, ואכן כשנפטר אביו הק' בשנת תרנ"ט עבר אליו חלק חשוב מחסידיו.

בשנת עת"ר חלה אנושות ומאז הי' חלש עד להסתלקותו אבל המשיך בעבודתו הק' במסירות נפש, ובמוצש"ק כ' טבת תרע"ד עלתה נשמתו לגנוי מרומים בד"ס שנותיו, ויבכו אותו כל בית ישראל ורבות נהרו אחר מטתו, השאיר אחריו ברכה ספר "דברי שמחה" על התורה.

ויראו ממך

הגה"ק מצייעשנוב זי"ע הי' נערץ במאוד בעיני גדולי דורו והיו מקבלים דעתו בעניני הכלל, פעם הי' אסיפה גדולה של רבנים בעניני הנשיאות של קופת רמבעה"נ לעדת גאליציע ובראשם הגאון המהרש"ם זצ"ל אב"ד ברעזאן והגה"ק מצייעשנוב נתאחד קצת כשנכנס להאסיפה עמד מפניו הגאון מברעזאן מלא קומתו ואחריו כל הרבנים, ואחר האסיפה כששאלו את הגאון מברעזאן מדוע קם מפני הרב מצייעשנוב שצער ממנו הרבה, ענה ואמר "וואס זאל איך טוהן ווען ער איז אריין געקומען האב איך מיך דערשלאקן פון פאר אים".

מן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע הי' רגיל לספר שפע"א כשחזר אביו הק' מן העצי חיים זי"ע (שהי' מחותן עם הגה"ק מצייעשנוב שבנו ומי"מ הגה"ק ר' יחזקאל זצ"ל הי' חתנו) מביקורו אצלו אמר: "איך בין געווען ביי אנדערע צדיקים ס'האט מיך נישט אזוי באנומען, איך בין געווען אין ציעשנוב ס'האט מיך עלעקטעזירט פון קאפ ביז פוס".

עבודתו בקודש

תפלותיו ודרשותיו הי' בהתלהבות גדולה עד למאוד מעורר לבבות ישראל, סיפר הגה"ק ר' איציקל מפשעווארסק זצ"ל שפע"א הי' בשבת שובה בציעשנוב והגה"ק מצייעשנוב קרא את פרשת האזינו בהתלהבות נוראה, ותיאר לפני הגה"ק מקאלאשיץ את הרגשתו בשעת הקריאה כאמרו: "איך האב נישט געוואוסט צו עס טאג צו נאכט, צו עס איז שבת צו

אינדערוואכן, צו איך בין אויף דער וועלט צו אויף אן אנדערע וועלט".

נהג עפ"י רוב להתענות בערב שבתות של שובב"ס, פעם בסוף ימיו כשהי' כבר חלש (שהי' חולה משנת עת"ר) מיהר לקדש אחר התענית לפני שש (כי הקפיד לא לקדש בין שש לשבע) ואחר שלקח הכוס בידו דפק המורה שעות שהגיע שעה שש, ומפני כבוד הכוס לא הניחה מידו, אלא המתין שעה שלימה דבוק במחשותיו הק' כשהכוס בידו אף על גודל חולשתו ורק אח"כ קידש.

פועל ישועות

גם הי' מפורסם לפועל ישועות ורבים נהרו אליו ליפקד ממנו בישועה ורחמים, פ"א אמר הרה"ק מצייעשנוב דמוסמך הוא ליקח פתקאות ולהושיע את ישראל, דאמרו חז"ל הנושא אשה לשם שמים סופו חיון לו בנים שהם מושיעים את ישראל בעת צרה, וידוע שאביו נשא את אמו בגלל שהיתה נמוכה ואמר הרה"ק משינאווא שבגלל חסרונה אף אחד לא ירצה לקחתה לאשה, לכן לקחה הרה"ק משינאווא לאשה.

פ"א הביאו לפניו אשה של אחד מחסידיו שהיתה חולנית מאד והרופאים אמרו שצריכים לעשות "אפעראציע", אבל היא לא רצתה בשום אופן לעשות, כשראה הרה"ק מצייעשנוב שהיא מתעקשת מלעשות "אפעראציע", בירך אותה שתייה בריאה והלכה לביתה, אח"כ נכנס בעלה אליו, סיפר לו הרה"ק מצייעשנוב שאשתו היתה אצלו והיא לא רצתה בשום אופן

לעשות "אפעראציע" והוא בירך אותה, לכן לך להרפוא העיר ותאמר לו שיכתוב בשבילה רעצעפט כך וכך, הבעל הלך תיכף להרפוא וביקש ממנו את הרעצעפט ההיא מה שאמר לו הר"ק מציעשנוב, אמר לו הרפוא אם לא הייתי מכיר אותך הייתי משליך אותך לחוץ, הרפואה זו אינה רפואה, רק מעט מים, וכשרוצים להמאות חולה נותנים לו רפואה זו, רק אם הר"ק מציעשנוב אומר כן אז אכתוב לך רפואה זו, ואכן האשה לקחה את הרפואה הזאת ונרפאה מזה.

צופה נסתרות

ה" תופס מחשבות בני"א ומגיד עתידות וה" מזהיר על מלחמת העולם הראשונה בשנת תרע"ב חששו ממלחמה שנהרג המשנה למלך של מדינת עסטרייך וחששו שידרוסלאנד באמצע ואמרו לפניו בשם גיסו הגה"ק מהר"ד מבעלזא שלא יהי מלחמה, ענה ואמר מה פעל אם נדחה לשנתיים, ואמר כמה פעמים לפני הסתלקותו דאם היו יודעים מה שעומד לבוא על העולם היו כובשים פניהם בקרקע ובוכים ובלשונו הקדוש: "וואלט מען געלעגן מיטן פנים אין די ערד און געוויינט", וחשבו אז שנתכוון למלחמת העולם הראשונה ולבסוף ראו שנתכוין למלחמת העולם השנייה. והגה"ק ר' איציקל מפשעווארסק וצל"ש שהי בסביבר במלחמה השני אמר שכל זה ראה הגה"ק מציעשנוב ברוח קדשו.

פעם עמד חתנו הר"ק ר' לייבוש מטאמשוב אצל חלון ביהמ"ד והרהר באיזה דבר, אמר לו חמיו מה שחשב ועמד חתנו כמשתומם, נענה לו חותנו ואמר: תפסת מחשבה אינו רוח הקודש.

לוחם מלחמת ה'

הגה"ק מציעשנוב הי' מקנא קנאת ד' צבקות ולחם בעוז נגד כל הפריצות בכלל, ובפרט נגד ספחת הציונות שהחל אז להיות אבן נגף בכרם בית ישראל ורבים חללים הפילה, וגם את גדולי הדור עורר לצאת נגדם בריש גלי, הרבה מכתבים יצאו מתחת ידיו אל גדולי ישראל ופרנסי הקהילות, בהתרעה שיעמדו על המשמר שהציונים לא ישתלטו על הנהגת הקהילות, והשמיע את דעתו הקדושה ללא שום מורא כלל, שצריכים להוציאם מכלל ישראל, ואסור לצרפם לכל דבר שבקדושה, ופע"א התבטא ואמר שסכנתא של הציונים חמירה מסכנתא של הנצרות.

רביה"ק זי"ע הי' מספר מגדל מסירות נפשו של הגה"ק מציעשנוב במלחמתו נגד הציונים וסיפר דכשישבו בני הגה"ק משינאווא שבעה על אביהם ביום השישי התחיל הגה"ק מציעשנוב לבכות מרה וכששאלו אחיו על סיבת הבכי ביום השישי הרי אמרו חזיל שלשה לבכי, ענה להם דבוכה דעכשיו שנסתלק אביהם הק' מי ילחם עם הציונים, והי מספר רביה"ק זי"ע דהכתבי עת של הציונים הי' שופכים על הגה"ק מציעשנוב בזו וקלון מידי יום ביומו על מלחמתו עמהם, והי אומר שביום שאין כותבים עליו צריך לעשות תשובה, ורביה"ק זי"ע כשהוציא את ספרו על הגאולה ועל התמורה בשנת תשכ"ז השמיצו עליו הכת"ע בכל יום ואמר בדרך צחות שאותו אין מניחים שיעשה תשובה שהא אינו עובר יום שלא ילעגו עליו.

לפני הסתלקותו שאלו בן גיסו הגה"ק מקאלשיץ מה יהי עם העולם שאו נשרו הרבה בחורים מן הדרך מן ספחת הציונים ואבירייהו ועשתה חורבנות בבתי ישראל, ענה לו דלפני ביאת המשיח ירדו לעולם נשמות שלא יצרכו לעבוד הרבה להחזירם למוטב, ואגב אמר שהיום שנתחדש כח ה'עלעקטרייק שהכל נעשה במהירות, וגם לעשות תשובה לא יצטרכו זמן רב וכן לא יהיה צורך להסתגף בסיגופים ותענויות.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לוח ההילולא

ט"ו טבת

❖ רבי רפאל מבערשיד (תלמיד הר"פ מקאריץ) ב"ר יעקב יוקל - תקפ"ז

י"ז טבת

❖ רבי יעקב (המגיד מדובנא) ב"ר זאב - תקס"ה
❖ רבי ארי' לייב ליפשיץ מווישניצא (ארי' דבי עילאי) ב"ר חיים - תר"ו

י"ח טבת

❖ רב הונא בר מר זוטרא - ד"א תשפ"א
❖ רב משרשיא בר פקד - ד"א תשפ"א
❖ רבי צבי אלימלך מדינוב (בני יששכר) ב"ר פסח - תר"א

י"ט טבת

❖ רבי ארי' לייב כהן (קצות החושן) ב"ר יוסף - תקע"ג
❖ רבי יעקב ממעליץ ב"ר נפתלי צבי מראפשיץ - תקצ"ט
❖ רבי אלימלך מרודניק ב"ר מנחם ישכר דוב - תר"ט
❖ רבי אברהם שמואל בנימין סופר (כתב סופר) ב"ר משה - תרל"ב
❖ רבי ישראל ממעליץ ב"ר יהודה - תרס"ד

כ' טבת

❖ רבינו משה בן מימון (רמב"ם) - ד"א תתקס"ה
❖ רבי שמחה ישכר דוב מציעשנוב ב"ר יחזקאל שרגא משינאווא - תרע"ד

כ"א טבת

❖ רבי ארי' לייב מוכיח מפולנא (קול אריה) ב"ר יחיאל מיכל - תקל'
❖ רבי ישראל אברהם ב"ר משולם זושא מאניפאלי - תקע"ד
❖ רבי ישראל דוב בער מווילעדניק (שארית ישראל) ב"ר יוסף - תר"י

יברך את בית אהר"ן

בשם קרוב לאלפיים חניכי מוסדותינו ועשרות הכלי קודש,
נישא בזה אלומות גודש, בברכת מזל טוב, מריחוק מקום
וקירוב לב, קדם מע"כ ידידינו ומכובדינו האי גברא יקירא,
רודף צדקה וחסד תדירא, תומך נלהב למוסדותינו המעטירה,
עומד בראש מוסדותינו הק' בב"פ בעוז בתהילה ובתפארה,
להגיד שבחו של אהר"ן, שמו הטוב מהללים בשיד ורון

הרבני הנגיד הנכבד והמפואר

מיה"ר אהרן וועלץ הי"ו

מנהל מוסדותינו הק' בארא-פארק יע"א

לרגל השמחה שבמעונו, רוממות קל בגרונו
קול שישון בארמונו, בנישוואי בנו
החתן החשוב והנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה
כמר שלמה יצחק גי"ו
עב"ג הח' שתחי' למז"ט ובשעטו"מ

וצרופה ברכתינו המרובה, בכל לשון של הודאה וחיבה,
שיזכה לרוות מיוצ"ח תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר
והרחבת הדעת, וימשיך לעמוד לימין מוסדותינו הקדושה,
ובשכר זאת יתברך בכל ברכאן דנפישא.

החותמים למען שמו בהוקרה והערכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון,
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

גודל מעלת ימי השובבי"ם

וטעם הדבר יתבאר לך ממה שביארנו בענין גלות מצרים כי אותם שנשתעבדו בגלות מצרים היו אותן הניצוצות של הנשמות שנפגמו על ידי אדם הראשון, וכל אלו נתקנו בגלות מצרים ההוא, ולכן בזמן הפרשיות אלו, יש בהם סגולה לקבל תשובת האדם, ולכן הם מתחילים מן פרשת שמות, מפני שאז בפרשה ההוא היה התחלת השיעבוד ומסתיים בפרשת משפטים, וזה סוד הפסוק (ירמיה ג) "שובו בנים שובבים" כי על ידי החטא נמסרו ניצוצות אל הקליפות ונתלבשו תוך הקליפות ונעשו שובבים, לכן עתה שובו בתשובה, והסירו אותם השובבים מתוך הקליפות, והשיבו אל הקדושה כבראשונה. (האר"ז"ל בשער רוח הקודש)

ידוע מה שכתבו בספרים הקדושים דבימים האלו שמתחילין פרשיות שובבי"ם, הוא מסוגל מאוד לשוב על חטאת נעורים ולתקן מדת היסוד, כי בימים האלו מתעורר התיקון שהיה במצרים שתיקנו מדת היסוד והעלו הניצוצות הקדושים לשרשן. (צמח צדיק)

שובו בנים שובבים חוץ מאחר (חגיגה טו.), בתיבת אחר" מרמזים זמני התשובה שבחודש תשרי מיראה ומאהבה, א' רומז על היום המיוחד בשנה יום כיפור, ח' רומז על שבת ימי הסוכות ויום שמיני עצרת, ר' רומז על ראש השנה, שובו בנים בזמני פרשיות שובבי"ם, חוץ ממה שעשיתם תשובה באחר" בזמנים שבחודש תשרי. (עטרת ישועה)

והנה עכשיו בימי שובבי"ם ת"ת שהוא גמר של יוהכ"פ שעבירות שאין יוהכ"פ מכפר בימי השובבי"ם ת"ת יש תיקון עצום לעבירות הללו, וזהו שובו בנים שובבי"ם חוץ מאחר – היינו אפילו שפגמו כל כך שנתהווה בבחינת "אחר" שהוא חוץ מהיכולות הקדושה ח"ו – היינו הנשמה שהיא בקצה השמים – שאין להם אף בחינת שם ישראל כלל כי אם ישראל מומר שנקרא בבחינת אחר כנ"ל אעפ"כ בימים האלו גם הם ישובו ויכללו באחדות ישראל לה' אחד ע"י תיקוני שובבי"ם כנ"ל, ויעשו מאחר אחד, וזהו הר"ת שובבי"ם ת"ת, שת"ת הוא תפארת, ותפארת גופא שהוא גוף היחוד בעצם יחוד קוב"ה ושכינותיה והחטאים שאין להם תשובה ביוהכ"פ יש לו תשובה בימים האלו בימי שובבי"ם ת"ת הנ"ל שהוא גמר היוהכ"פ שמתעורר בהם אחדות ישראל ואורייתא וקוב"ה. (שארית ישראל)

שובבי"ם הם כמו עשרת ימי תשובה והוא זמן שמקובל התפילה בבחינה כמו עשרת ימי תשובה, והנה כלל ענין שובבי"ם הוא לתקן את המידות ולקדש החושים לשמור עצמו מעצבות וכעס וגאווה. (תולדות אהרן – זיטאמיר)

הנה לאשר בשבת זו מתחילין ימי שובבי"ם לשוב בתשובה שלימה על חטאת נעורים רח"ל, והם ימי תשובה כמו עשרת ימי תשובה ממש, שעל ידי התשובה מתקנים כל הפגמים עד שמתבטל הקטיגור. (עטרת ישראל)

מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא (תהלים קמג ד.) ידוע חוץ מהימים נוראים שזה זמן של תשובה, יש עוד שני זמנים, א' ימי קריאת פרשיות שובבי"ם, ב' ימי ספירת העומר, והנה בימי ספירת העומר, יש לכוון בכל יום לתקן ספירה אחת, ודא לאו כל מוחא סביל, ומה שאין כן בימי קריאת פרשיות שובבי"ם, וזהו שאמר "מונה מספר" ימי ספירת העומר, זה "לכוכבים" לבני עליה, אך "לכולם" הזמן הוא "שמות יקרא" כשקוראים פרשיות שובבי"ם. (בני שלשים)

סל מלא ברנות

מריחוק מקום וקירוב לב, אשגור בזה ברכת מזל טוב, וברכות לרוב, קדם מע"כ דודי היקר באנשים, מלמד מומחה להועיל לעדרי צאן קדשים, משליך עצמו מנגד יומם וליל, להציל חולי ישראל, נו"ח לבריות ונו"ח לשמים, מקבל את כל אדם בסבר פנים במלוא חפניים,

מזה"ר נח קלייזן הי"ו

לרגל שמחתו באירוסיו בתו הח' שתח' למז"ט

ותהי נא ברכותי לראשך עטרת, שתזכה לראות ולרוות מכל יו"ח רב תענוג ונחת לשם ולתפארת, וכט"ס.

המאהל בלונ"ח
יואל שווארץ

עיה"ב לאנדאן יע"א

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — נב — בלתי מוגה

יום ה' פרשת וירא תשס"ט לפ"ק

ביקור אצל כ"ק אדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא שליט"א

רבינו: די וואך זעהט מען דאס, מ'זאגט שטייט דאך אז אברהם אבינו האט געהאט דריי מלאכים, איינער איז געווען מלאך רפאל, און פאר מלאך רפאל האט ער געזאגט אל נא תעבור מעל עבדך, ער זאל נישט אוועק גיין כדי ער זאל שמענדיג בלייבן געזונט.

האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא: מ'דערציילט אויף רבי חיים בריסקער ז"ל, ווען ער איז געווען א קינד איז ער שטארק נישט געזונט געווען, ער איז געווען א חולה מסוכן, דער פאטער רבי יאשע בער, איז געווען א איידעם ביי א קאברנינער חסיד - ס'איז געוועהן דארט די שטוב וואו דער קינד איז געלעגן נישט געזונט - פונקט איז דער קאברנינער (הגה"ק רבי משה מאכברין ז"ע) אנגעקומען אין שטאט, איז דער זיידע פונעם קינד - דער שווער פון רבי יאשע בער - געגאנגען איהם בעטן אז ער זאל אריין קומען אין שטוב געבן א ברכה פאר'ן קינד וואס איז געווען א חולה מסוכן. האט ער געזאגט אזוי, "ס'שטייט ביי אברהם אבינו, והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו, לכאורה דארף ווען שטיין והוא עומד עליהם, א לשון עבר, וואס עפעס והוא עומד

האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא: ס'איז א שמחה אין די גאנצע שטאט, מ'פרייט זיך ברוך השם מיטן חשוב'ן גאסט. ס'איז די וואך די פרשה פון הכנסת אורחים. וואס מוהט זיך טאקע מיטן בריווא? כ'האב געהערט מ'האט עפעס מיטגעמאכט?
רבינו: דער אויבערשטער פירט דאך די וועלט, מאכט זיך אמאל אזוינס, מ'פילט זיך שוין בעסער, ברוך השם...
האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא: הכנסת אורחים איז א סגולה אויף רפואות.¹

1

עיי' בס' סגולות ישראל (מערכת ר' אהרן ל"ג) שמביא דבר זה מס' שמועות טובות בשם הגה"ק מוה"ר ש' מקאמינקא ז"ע.
ובס' שני המאורות (אור שני עמ' קט) מובא שהרה"ק מוה"ר ש' מקאמינקא אמרו בשם הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבוש ז"ע שאורה מביא רפואה, והוסיף הרה"ק מקאמינקא ז"ל שדבר זה רמוז בתורה, בפסוק (שמות כג) ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך וגו' והסירותי מחלה מקרבך, והיינו דבכל מקום דכתיב לעבדו בכל לבבכם (דברים יא, יג) דרשו חז"ל (תענית ב) איזהו עבודה שבלב הוי אומר זו תפילה, וכאן דכתיב ועבדתם סתם ולא נזכר בכל לבבכם, אמרין דקאי על עבודה הגדולה יותר מעבודת התפילה, והיינו הכנסת אורחים גדולה יותר מהקבלת פני השכינה (שבת קסו). וזוהו מתפרש שפיר סיפא דקרא וברך את לחמך, וברך לשון נסתר ולא כתיב וברכתך, והיינו דקאי על האורה כמו שאמרו חז"ל (ברכות מז). בעל הבית בוצע אורח מברך, וזוהו והסירותי מחלה מקרבך משום דאורה מביא רפואה.

עוד כתב שם דענין זה רמוז בפשטות במה שאנו אומרים (במיוחד ליל שבת) "צווחין אף עקתין בטלין ושבתין", מהמלת "ברם אנפין חדתין" הפנים החדשים הדיינו פני האורה, עכ"ל ודפח"ח.
וכדבר האמור מובא בספד"ק בשם הבעש"ט הק' שאורה הוא אותיות אור ח', שבויות הכנסת אורחים זוכים לאור של הברכה השמינית שבתפילת שמונה עשרה שהיא ברכת רפאנו.

יום הישיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל

באו בהמוניכם! למעמד
יום הישיבה

עליהם? נאר ס'שטייט ביי אברהם אבינו (גמ' בבא בתרא פ"ז):
אבן תלויה בצווארו און יעדע חולה וואס האט געקוקט איז
נתרפא געווארן, אז מ'איז מקיים הכנסת אורחים
דעמאלטס געפונט זיך אברהם אבינו דא, והוא עומד
עליהם, ער איז כסדר עומד עליהם, דער קינד קען קוקן אויף
דעם אבן שתלויה בצווארו של אברהם אבינו וועט ער
ווערן געזונט.¹

און דאס קינד איז טאקע געזונט געווארן.²
אז מ'מאכט הכנסת אורחים געפונט זיך אברהם אבינו דא,
והוא עומד עליהם, איז עס א סגולה אויף רפואה.

וכיכר את רבינו לברך על היין

רבינו: לחיים לחיים לחיים, מ'זאל זיך זעהן אויף שמחות
מיט געזונט און מיט אלעס גוטן און הצלחה.

האדמו"ר מבעלזא-מאנאטאוקא: אמן, מ'איז נאך אלץ
מרחשין שפתייה פון די הייליגע מען, דער אויבערשטער
זאל העלפן מיט א גוט געבענטשט יאר.

רבינו: פרשת וירא איז דאך די קריאה פון ראש השנה.
האדמו"ר מבעלזא-מאנאטאוקא: יא, דער אויבערשטער
זאל טאקע העלפן, א גוט געבענטשט יאר מיט געזונט און
מיט נחת און כל טוב און טאקע נאר אויף שמחות.

וכיכר את רבינו בפירות

ואמר רבינו: אין בעלזא האט מען מקפיד געווען אויף די
טרויבן אז ס'זאל זיין א גרויסער שיעור.³

² בעין זה מובא בס' תורת אבות (עמ' ת"ד את ט') שפעם בא לפני הרה"ק
רבי נח מלעכאוויטש זי"ע חולה מסוכן, והומינו הרה"ק לסעודתו, ובתוך
הסעודה אמר לו: הנה אמרו חז"ל (בבא בתרא פ"ז): אבן טובה היתה תלויה
בצווארו של אברהם אבינו שכל חולה הרואה אותה מיד מתרפא, אבן
טובה זו היא מידת הכנסת אורחים, והוא סגולה המצויה, שכל חולה
הרואה אותה מיד מתרפא, ומכיון שאנו עוסקים עתה במצוה זו, יסתכל
נא החולה עליו ויתרפא, וכן היה.

³ עי' דברי יחזקאל החדש שהגה"ק מבעלזא אמר שעל פחות מז' ענבים
וודאי אי אפשר לברך ברכת מעין שלש.

ועי' בומירות דברי יואל (עמ' ק"ה) שפע"א אמר רב א' לרבינו בשם
הגה"ק משינאווא זי"ע שיעור מספר ט' ענבים לברכת מעין שלש,
ובשם גדול א' אמר שיעור של י"א ענבים, ורבינו השיבו שאין זה כלל
שאין אתנו יודע גדלן של ענבים בימים ההם, ושאל הרב את רבינו

האדמו"ר מבעלזא-מאנאטאוקא: אויף יעדע זאך איז
געווען א גרויסער שיעור.⁴

כ'האב געהערט פונעם שוואגער דער סקווערער רבי אז
מ'פלעגט זאגן א ווערטל: "אין בעלזא צו יוצא זיין א שיעור
א יאהר אויף מיר, א פחות מכשיעור א יאהר אויף דיר"
והיינו כי היו מקפידים לגבי ברכה אחרונה שהשיעור יהי' גדול מאוד
לחומרא, ומאידך הקפידו בפחות מכשיעור לקחת כמות קטנה מאוד שלא
יכנס לחשב שיעור כלל, וההבדל בין שני השיעורים היה גדול מאוד.

רבינו: יא, כ'האב דאס אויך געהערט פון איהם.
מ'זאגט נאך פון ראפשיצער רב, מ'האט איהם געפרעגט
פארוואס ביים דאווענען איז גענוג רוב מנין פון זעקס
מענטשן, און צום בענטשן צו זאגן נברך לאלקינו דארף זיין
שבעה אוכלי פת?

דער ראפשיצער רב פלעגט דאך זאגן ווערטלעך, האט ער
געזאגט, "וואס שטערט דיר אז נאך א איד עסט מיט".

האדמו"ר מבעלזא-מאנאטאוקא: אין בעלזא האט מען
אויך מקפיד געווען ביי תפילה אויף שבעה מתפללים.

ונסתובבה הייתה אודות הספר תורה של הבעש"ט הק' זי"ע המונה באוצרו
שהעלה דודו האדמו"ר רבי אברהם יהושע העשיל ממאנאטאוקא מרוסלאנד
וניגש רבינו יחד עם האדמו"ר מבעלזא-מאנאטאוקא לראות את הס'ת

האדמו"ר מבעלזא-מאנאטאוקא: דער ספר איז פון רבי
הערש סופר א תלמיד פון בעל שם טוב, מיר האבן פרשיות
פון תפילין אויך פון רבי הערש, און אויך פון רבי אפרים
סופר,⁵ רבי אפרים איז געווען וואס דער בעל שם טוב האט

למעשה איך לנהוג, ורבינו השיב לו, כשאני מחלק ענבים להסמוכים על
שולחני כליל שב"ק אני נותן מלוא הפני, עכ"ד.

⁴ כידוע שבבעלזא הקפידו מאוד בשיעורים לגבי ברכת הנהנין, עי' בס'
שולחן רבותיו (פ' ר"ה) שהגה"ק מבעלזא הקפיד שבמנוחות צריך שיעור
כזית מקמח לבד, או שלא יהי' כזית אפי' בצירוף דברים אחרים.
וכן לענין טעימה הקפידו שיהי' שיעור חשוב כדי שיוכלו לברך ברכה
ראשונה, שלא יכנסו לחשב של אוכל לשם טעימה, ועי' בזה בתשו'
אמרי בחן (פ' ה) עי"ש.

⁵ היות שהשיחה מורכבת מכמה סופרים של מרן הבעש"ט זי"ע, על כן
באנו לתאר בקצרה מה שמוכר בספרי הדורות בענין זה:

א. הרה"ק רבי אפרים סופר זי"ע מהעיר בראד היה הסופר הראשון
מסופרי המלך של הבעש"ט הק', וכפי שכינהו בס' משנת אברהם (פ'
כ"ה)...הרה"ק איש אלוקים קש"ת מוה"ר אפרים סופר סת"ם

יום הישיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל

ג' וארא תשס"ט
א קריטישע טאג
פאר די אנגייענדע תורה ועבודה

אנגעטוהן זיינע תפילין, יעצט איז מען טאקע מגיה דעם ספר תורה, ביי די כתב דא דארף מען צולייגן אביסל מינט.

על השולחן היו מונחין התפילין שכתבם רבי הערש סופר וכן התפילין שכתב רבי אפרים סופר

מבראד וללה"ה... וכבר בימי צעירותו נתאהב הבעש"ט ללבוש תפילין שרבי אפרים כתב פרשיותיו, ולהגאון רבי חיים צאנזער זצ"ל מבראד היה תפילין שהפרשיות נכתבו ע"י רבי אפרים, ופע"א כשיצא רבי חיים מזהביה"ד לבש הבעש"ט את התפילין שלו, וכשהרגיש בדבר נדענע, וכשנתודע שהבעש"ט לכשו נח דעתיה.

וכן מקובל שהרה"ק מתלמידי בעש"ט הלכו עם הפרשיות של רבי אפרים כגון המגיד הק' ממעזריטש, הדגל מנחה אפרים, רבי נחמן מברסלב זי"ע, וכן להמאור עינים היו פרשיות של רבי אפרים שעברו בירושה לגבדו רבי מאטעלע מהראטאטסיפל זי"ע.

ובס' אבות על בניס מבוא בשם תלמידי הבעש"ט הק' שכשרבי אפרים היה כותב תפילין של רש"י היה רש"י הקדוש יושב לצידו, וכשכתב תפילין של ר"ת היה ר"ת יושב לצידו.

בס' אמרי פנחס מובא שרבי אפרים כתב ב' ספרי תורה בפקודת הבעש"ט הק', אמנם לא נודע היכן הם.

[ב. מן הראוי לציין, שאחריו היה הרה"ק רבי אלכסנדר שוחט א' מסופרי הבעש"ט, וכפי שמעיד התנו בשער הספר 'שבחי הבעש"ט' וז"ל: חתן המנוח החסיד המפורסם שמו נודע בשערים מו"ה אלכסנדר שוחט נבג"מ שהיה סופר מוזר אצל הבעש"ט כמה שנים קודם בואו של החסיד המפורסם מו"ה צבי הירש זצ"ל, ואח"כ היו שניהם סופרים...]

ג. אח"כ נתמנה הרה"ק רבי צבי הירש סופר זי"ע להיות הסופר סת"ם אצל הבעש"ט הק', ובס' פאר לישרים מבוא שהרה"ק רבי פנחס מקארין זי"ע סופר, שהבעש"ט לימד אותו כוונות הכתיבה, ואמר לו שיראה לו התפילין דמארי עלמא, והולוכו לעמקי היער, והבעש"ט צעק "מקוה ישראל ה' מושיע בעת צרה", ומיד נברא שם מקוה וטבלו בו הבעש"ט עם ר"צ סופר, עיי"ש הסיפור באריכות.

ובס' צורר החיים מבוא שהרה"ק המאור עינים מטשערנאביל זי"ע אמר שכשרבי הערש כתב את התפילין היה רואה מקצה העולם ועד סופו, ובס' משנת אברהם מבוא התשובה הידועה מהרה"ק רבי גרשון קיטעווער זי"ע בענין השני נוגי"ן הפוכין וכותב שם בתו"ד שראה את הס"ת של בעל החסד לאברהם ואת הס"ת בכת"ק ממהר"י אבובה, ולפי כתיבתם כתב הרה"ק רבי צבי הירש סופר, ע"ש.

ויש לציין שמקובל שהרה"ק רבי צבי הירש כתב ז' ספרי תורות שלימים ועוד חצי ספר שלא הספיק לגמרו. אחת מהו' ס"ת הג"ל נמצאת כיום בבית סקווירא-מאכנאווקא המתואר כאן, והס"ת השניה נמצא אצל האדמו"ר ממזנאקאטש שליט"א כפי שמובא בספר אגרות שפירין שהגה"ק המנח"א זי"ע כתב שיש לו חתימות עדות מהגאון הישועות יעקב זצ"ל ובית דינו, שהספר תורה שברשותו הוא כתב ידו של רבי צבי סופרו של הבעש"ט.

ואמר: דא איז די פרשיות פונעם זעלבן סופר רבי הערש, און דא איז די פרשיות פון רבי אפרים, רבי אפרים איז נאך א פריערדיגער, אבער רבי אפרים'ס פרשיות זענען נאך גאנץ שווארץ, אזוי ווי ניי היינט געשריבן, די תנין זענען מחובר, אלעס שווארצע תנין,⁶ דא איז אויף דעם אופן.

מיזאנט אז דער בעש"ט האט געשיקט רבי הערש זיך לערנען ביי רבי אפרים ווי אזוי מ'מאכט דעם מינט, און ער האט איהם נישט געוואלט מגלה זיין.⁷

האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא הראה על הספר

דא זעהט מען אז ס'איז שוין אביסל שוואך...

רבינו: פארוואס, דא איז נאך אויך געהעריג שווארץ.

האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא: דאס איז ווייל מ'האט לעצטנס שוין צוגעלייגט דא אביסל מינט.

ועיין רבינו בצורת האותיות

ואמר: מ'זעהט א אינטערסאנטע אות ש"יך.

איר זעהט דער ש"יך? ס'קוקט אויס נישט שפיציג ס'איז גלאט, מ'קען נישט זאגן אינגאנצן גלאט, ס'האט אזא שיפע שפיץ דא, ס'גייט אביסל שוף אראפ.

די פוסקים שרייבן דאך אז ס'דארף האבן א שיפע כעומד על חודו, וועגן די גמרא (שבת ק"ד) שקר אין לו רגלים ודהיינו שהאותיות ש' ק' ר' עומדים על רגל אחד, אין דברי חיים איז דא א תשובה וועגן דעם ש"יך (שו"ת דברי חיים ח"ב סי' קל"ג).

רבינו הביט על עוד כמה ש"יך ואמר שגם הם נכתבו כן

אחד הנזכרים: וואס איז מיט דער פ"א?

רבינו: דאס ווערט אנגערופן א פ"א שבורה ⁵, אזוי האט מען געשריבן, דער משנה ברורה מאכט עס אוועק ועי' במשנ"ב (סי' לו אות פ') שכתב שאין לכתוב פ"א שבורה דיש לחשוש שהיא כמו פ"א שבורה לחצאין, ועל כן כתב שיכתוב פ"א שהגב שלה ישר לגמרי ואין בה עיגול אלא מבפנים, כזה ⁶.

6

מובא בספרים בשם תלמידי הבעש"ט שרבי אפרים השביע את השר של מים ואת השר של אש שלא ישלטו בהפרשיות שהוא כותב, ואכן למרבה הפלא הפרשיות שנכתבו על ידו נשארו שלמים ועמדו בימים עד היום הזה.

7

בס' ילקוט צורת האותיות מבוא שמקובל שכשהבעש"ט הק' היה שוחט בצעירותו היה מנגב את הסכין לפני השחותו עם דמעות עיניו הק', כמו כן רבי אפרים עירבב בתוך הדיו דמעות מעיניו הטהורות.

באו בהמוניכם! למעמד
יום הישיבה

יום הישיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל

רבינו: ס'איז דאך געווען אין רוסלאנד, דער מאכנאווקער רבי ז"ל האט עס ארויס געברענגט אהער.⁹

האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא הראה לרבינו את הפרשיות של רבי הערש **האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא:** די זעלבע סארט פרשיות טאקע, די זעלבע כתב טאקע פון די ספר תורה.

רבינו: דאס איז שוין רויטלעך, ועי' בשו"ע או"ח (סי' ל"ב סכ"ז) ונ"כ, ובתשו' חתם סופר (יו"ד סי' רנ"ז) מכבר דאס השינוי לאדמימות הוא רק מחמת וישן הרי הוא כשר, ועי' בשו"ת דברי יואל (חלק או"ח סי' ו') מזה שכתב בזהו.

אח"כ הראה רבינו על האות פ"א ואמר:

אינעווייניג איז אויך דא א פ"א, נאך א פ"א.¹⁰

האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא: דער חי"ת איז אויך אביסל אינטערסאנט, די חי"ת פון וחרה, די צוויי זייטן גייען אראפ.

דאס איז דעם בעל שם טוב'ס, די זעלבע כתב פון די ספר תורה.

רבינו: די אותיות חי"ת זענען דא טאקע אביסל אנדערש, אבער מ'זעהט אויף די שי"ן אז ס'איז די זעלבע שי"ן ווי אין די ספר תורה.

אח"כ הראה לרבינו התפילין של רבי אפרים סופר

9 כפי המקובל חי' הס"ת אצל הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוש זי"ע, ואחר הסתלקותו מכרו א' מנכדיהו להרה"ק רבי איציקל מסקווער, וממנו עבר בירושה לבנו הרה"ק רבי יהושע העשיל, ואח"כ עבר לבנו הרה"ק רבי יוסף מאיר שהוא קרא בו רק בימים טובים ושבתות מיוחדים, ואח"כ נפל בירושה בנו האדמו"ר רבי יהושע העשיל ממאכנאווקא בני ברק זצ"ל [דודו של האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא שליט"א] ששמר עליו במסני"פ בימי המלחמה, ובשנת תשכ"ד הצליחו להעלותו לארצה"ק.

וויש לציין שכשמו"ר רבינו בעל ברך משה זי"ע ביקר בארצה"ק בשנת תשמ"ג, כיבדו האדמו"ר ממאכנאווקא שיבוא ויעלה לתורה בספרו של הבעש"ט, ואכן ביום המיושן פרשת חוקת הלך רבינו לבית מדרשו ועלה לתורה בהתרגשות נפלאה.

10 להלן תמונה מפרשיות התפילין של הרה"ק בעל מאור עינים מטשערנאביל זי"ע שכתב הסופר הג"ל, ובו נראה פ"א כפולה.

אבער אינדערהיים האט מען יא אזוי געשריבן. **האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא:** ס'איז דא וואס זענען אינגאנצן שבורה וואס איז געשריבן נאך מער אפגעהאקט. **רבינו:** דער אל"ף איז אויך א אינטערסאנטע... ס'איז א לאנגע אל"ף ס'איז אויסגעצויגן.

גלגל את הספר והביטו על הכתב

ואמר רבינו: דאס איז נאך שווארץ, ס'איז זייער שיין.

האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא: ס'איז דא א הפסק צווישן יעדן פסק.

רבינו: טאקע אזוי, אזוי ווי ס'שטייט אין רמ"א (אורח סי' ל"ב סעי' ל"ב), פארן בעל קורא איז דאס זייער גוט.

וקרא רבינו פסק אחד מתוך הס"ת

ואמר רבינו בהתרגשות: כ'פריי מיך אז איך האב די זכיה צו זעהן א ספר וואס די אויגן פונעם בעל שם טוב האבן אריין געקוקט דערין.

האדמו"ר מבעלזא-מאכנאווקא: אסאך צדיקים האבן עולה געווען אין דעם ספר, דער רבי ר' ברוך'ל ממעזיבוש, דער שינאווער רב איז געוועהן אין סקווער, דער ספר שטאמט פון סקווער, פון רבי איציקל סקווערער.⁸

א' הנוכחים: וואו איז עס געווען?

8 בס' מגדל עוז מביא שכשהי' הרה"ק משינאווא בארה"ק ושהה במירון, שאל תפילין מאיש א', ואחר התפילה חקר אצלו מי כתב את הפרשיות כי הרגיש קדושה יתירה, והוא ענהו שיש לו בירושה מאבותיו ומקובל שהוא מהסופר של הבעש"ט הק', והרה"ק הפציר בו שימכור לו את התפילין, ואחר הפצרות מרובות קנהו בסכום עתק, ובחזרתו נתתהו רוח סערה בים ותרומם גליו, והתפילין נפלו בים, והרה"ק נשבר רוחו בקרבו מרוב צער, והלך לאביו הק' מצאנו שיוסדר לו תיקון תשובה, והרה"ק מצאנו ענה לו שהוא נענש מחמת שהוציא את התפילין מאר"י להו"ל, על כן התיקון הוא שיעלה לתורה בס"ת שנכתב ע"י אותו סופר, ויכין איזה כוונה, ובוה יוספר, ואז נסע הרה"ק משינאווא לברר אצל צדיקי הדור לחקור אצל מי יש ס"ת כזה, עד שנתוודע לו ששאל הרה"ק מסקוויאר יש ס"ת מהבעש"ט הק', על כן נסע אליו ולא גילה מיהו, וכשעלה לתורה ראה באמצע הקריאה ששני אותיות דבוקים זה לזה, והרה"ק בידע דקדק מאוד בהלכה, והראה א"ז להרה"ק מסקווער, והוא אמר לו: יונגעראמן קוקט ווייניגער... והרה"ק משינאווא אמר שהס"ת אינו כשר, עד שהתבונן עוד הפעם וראה איך ששני האותיות נפרדים זה מזה, ויהי לפלא.

יום הישיבה
ג' וארא
ראז קעסטיל

דעם רבינ'ס ישיבה
ווארט אויף אייער הילף!

קול התאחדותינו שעי' התאחדות האברכים דיסאטמאר בני ברק

יו"ש לציון שבס' קול סופרים מובא הסכמה מהאנן רבי שאול ראזנבערג וצ"ל אב"ד ראצפערט, וכתב שם שיש להוסיף את הסופרים שלא יפלו מיד ס"ת עתיקים כשימצאו שאלה בדבר, כי הוא ראה את האותיות של תפילין שנכתבו ע"י הסופר של הכעש"ט הק', ויש להאמתיות באותן משונות מגון ח"י"ת כפולה, ובוודאי זה תפילין דמרי' עלמא. וזו"ש שיש שפסלים, ר"ל טובה ציפורם של האש שונים.

התודה והברכה

אידידינו הרבני הנגיד הנכבד והמפואר
מוה"ר שלמה יעקב מערך חי"ו
מנכבדי קהילתנו הק' וויליאמסבורג יע"א

אשר נדב חלק נכבד מחוצאת גלויינו
לרגל השמחה שבמעונו, בנישואי בנו
החתן החשוב והנעלה, מרלם בתוליש ובכל מידה ומעלה
כמור יואל אלימלך נ"י

עב"ג חת' שתחי' למזל טוב ובשעט"מ
בת ידידינו הנכבד והנעלה מוה"ר משה חובן גלאנצער חי"ו

יחי רצון שיזכו לבנות בית נאמן בישראל
דורות ישרים ומבורכים לבנין עדי עד

באו בהמוניכם! למעמד
יום הישיבה

יום הישיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל

קול התאחדותינו | שעי התאחדות האברכים ד'סאטמאר בני ברק

ביקור גומלין של כ"ק אדמו"ר מבוהוש שליט"א

רבינו קיבל פניו ופרס בשלום, והזכיר רבינו ברוב רגש על אודות החפצים הקדושים של הרה"ק מרוזשין ומתרה"ק רבי משה לייב מסאטוב זי"ע ועוד שהראה לו האדמו"ר מבוהוש בעת ביקורו אצלו ביום ה' העבר

ואמר רבינו: ס'האט געמאכט א גרויסן רושם, אז כ'האב געזעהן די הייליגע חפצים.

האדמו"ר מבוהוש: מ'זאגט נאך אז ווען דער ריושינער האט אויסגעטוהן די קאפל, האט עס ממש געקאכט עפעס אפאר שעה.¹⁴

רבינו: ס'איז א גרויס קאפל...

די וועלט זאגט אז דער ריושינער איז געגאנגען מיט גאלדענע שיד וואס האט נישט געהאט קיין ווילן.

האדמו"ר מבוהוש: דער ריושינער האט געזאגט מ'קען מאכן התבודדות צווישן פינעף הונדערט מענטשן, גלגל של אונטער די דאכענע, און פאסטן מעת לעת פרייטיג צונאכט'ס ביים טיש.

רבינו: דאס איז אלץ געווען אין ריושין.

אין סאדיגער האט מען אויך געפירט אזא מלכות ווי אין ריושין?

האדמו"ר מבוהוש: ס'איז געווען א מלכות, אבער אביסל ווייניגער.

רבינו: אין ריושין איז געווען מער מלכות.

האדמו"ר מבוהוש: למעשה איז ער געווען אין סאדיגער נאר ניין יאר, ער איז אנגעקומען אין יאר תר"ב (ונסתלק ג' חשוון תר"א).

רבינו: אלע צדיקים פלעגן פארן צום ריושינער, כ'האב געהערט פונעם טאטן זכרוננו לברכה האט געזאגט, אז נאך די הסתלקות פונעם עמרת צבי, האט ער געהאט א איידעם רבי הערצל ולאבין, דער איידעם רבי הערצל איז געווארן

¹⁴ ע"י ב"י מוקנים אתבונן (ח"ב, אות טו) שפע"א הביא הרה"ק מקאברין להרה"ק מרוזשין מתנה יארמילקע לראשו ולקח אותו והניחו על ראשו ואח"כ נתן לו הרה"ק מרוזשין את היארמילקע שלו והניחה על ראשו, ואמר הקאברנער: שהיארמילקע של הריושענער היתה חמה כל כך "אז די קאפ האט מיר גערעשט פיר שעות", עכדה"ק.

ממלא מקום אין זידיטשוב, רבי אייזיקל זידיטשוב'ער איז געווען א ברודער'ס א זון פונעם עמרת צבי, און ער איז ארום געפארן נאך געלט, לימים איז ער נתפרסם געווארן און ער האט אנגעהויבן צו פירן די הנהגה אין זידיטשוב.

און ס'איז געוועהן דעמאלטס נאכדעם וואס דער ריושינער איז אריבער געקומען קיין עסטרייך, קיין סאדיגער, זענען געפארן אלע רבי'ס קיין סאדיגער, און רבי הערצל האט זיך אויך געגרייט צו פאהרן, און רבי אייזיקל זידיטשוב'ער האט אויך געהאט חשק צו פאהרן, נאר אויף שפען האט ער נישט געהאט, האט ער זיך איינגעבעטן ביי רבי הערצל ער זאל איהם מיטגעמען, ס'קאסט דאך שפען ס'קאסט דאך אסאך געלט, וויל ער פאהרן מיט איהם, האט ער איהם געבעטן "דו דארפט דאך האבן דארטן א גבאי, נעם מיך מיט און איך וועל זיין גבאי", האט ער מסכים געווען, זענען זיי טאקע געפאהרן ביידע, רבי הערצל איז געוועהן דער רבי, און רבי אייזיקל זידיטשוב'ער איז געוועהן גבאי.

זענען זיי געפאהרן אהין און אנגעקומען קיין סאדיגער, און געגאנגען מקבל פנים זיין דעם ריושינער, ווען מ'איז אריינגעקומען, איז דאך אריינגעקומען קודם רבי הערצל, און נאכדעם איז אריינגעקומען רבי אייזיקל, איינער האט זיי פארגעשטעלט דאס איז דער זידיטשוב'ער רבי און דאס איז דער גבאי, זאגט דער ריושינער "מיר געפעלט בעסער דער גבאי פונעם רבי'ן".

שפעטער האט רבי אייזיקל אנגעהויבן צו פירן, דער גאנצער עולם האט אנגעהויבן צו איהם צו פאהרן.

האדמו"ר מבוהוש: ס'איז דא וואס ווייסן דאס ווארט וואס דער ריושינער האט געזאגט, אויף די גמרא (תענית י) כל העולם ניוון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין, פארוואס זאגט מען ניוון און נישט נתפרנס, ניוון איז דאך בצמצום (ש"ע אהר"י סי' קיד סעי' יב, ועי' בב"י שם), נתפרנס איז בהעדרה (שם), האט ער געזאגט פארוואס נאר ניוון בצמצום און נישט בהעדרה, ווייל חנינא בני די לו בקב חרובים, ער לעבט אויך בצמצום.

דאס האט דער ריושינער געזאגט פארן ייטב לב.

יום הישיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל

ג' וארא תשס"ט
א קריטישע טאג
פאר די אנגייענדע תורה ועבודה

איך האב עס געהערט פון א איד, וואס האט עס געהערט פון זיין מלמד, וואס האט עס געהערט פון איינעם וואס איז מיטגעפארן מיטן ייטב לב.

דער ריזשינער האט איהם געזאגט דעם ווארט, ווייל ס'איז איהם געווען א חידוש דער מלכות, האט איהם דער ריזשינער געזאגט פארוואס דער עולם איז נאר ניזון ווייל דער צדיק לעבט בצמצום, אבער אז דער צדיק לעבט בהרחבה האט דער עולם אויך בהרחבה.

הגה"צ רבי חיים צבי מייזליש ר"י מהרי"ט: דער ירושלימער רב רבי משה ארי ז"ל פלעגט דערציילן אז דער ייטב לב האט געזעהן אז דער ריזשינער איז אנגעטוהן מיט גאלדענע בגדים, האט ער ביי זיך געטראכט פון דעם, האט דער ריזשינער תופס מחשבה געוועהן, האט ער געזאגט אז דאס איז דער פראבלעם אז ס'איז ניזון נאר בצמצום, ווייל חנינא בני די לו בקב הרובים און האט נישט מער בהרחבה.¹⁵

15

הגה"ח רבי חנני' יו"ט ליפא שווארץ ז"ל בספרו המאורני חיל מביא סיפור זה, וז"ל: שמעתי מהגה"צ הרמ"א פרינד זצ"ל גאב"ד פעיה"ק שמו"ר הגה"ק בעל ייטב לב זי"ע נסע בצעירותו להסתופף בצל הרה"ק מריזשין זי"ע, ומכיון שלא היה שם עד אז על כן לא הכיר את קלסתר פניו של הרה"ק מריזשין, ובבואו לחצר הקודש ראה שם איש אחד מסתובב בחצר מלוכנ' רק בהוויסטל ובז' תלויים שלשאות זהב בעדיי עדיים יקרי ערך, והלך לשוחח אתו על אודות הרה"ק מריזשין ושאלו אימתי יכולין לבסס אל הקודש פנימה, וענה לו שלאחר איזה זמן יכלו ליכנס אל הרבי, ובתוך הדברים הרגיש כבר מוח הייטב לב שהאיש אשר עומד לפניו הוא הרה"ק מריזשין בעצמו, והסתכל עליו כמתמיה על לבושו היקר שלא היה רגיל לראות עד עתה מנהיג של עדת חסידים מתנהג בהרחבה ולובש בגדי מלכות כאלו, והרה"ק מריזשין תפס מיד את מחשבתו ואמר לו, "ויענעמאן, הלא אמרו חז"ל (תענית י.) כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני, והנינא בני דיו בקב הרובים מערב שבת לערב שבת. ויש לפרש בהקדם מה דקיימא לן (שו"ע אהע"ז סימן קי"ד סעיף י"ב ועין בבית יוסף שם) כי המתחייב לזון את חבירו, אינו חייב אלא במאכל ומשתה, אבל האומר אזון ואפרנס, חייב גם בשאר צרכיו, וכגון מלבושים וכדומה. ונמצא כי בחינת מזונות היא בצמצום כדי חיותו, ובחינת פרנסה היא בהרחבה גדולה יותר. והנה שאמרו כל העולם "ניזון", והיינו כי לכן אין ממשך מן השמים להעולם אלא בחינת מזונות, בשביל חנינא בני, לפי שהשפעה אינה יורדת לעולם אלא באמצעות השביל והמסילה שעושה הצדיק משמים להמשיך דרכו שפע טוב, ומאחר שהחנינא בני מסתפק במעוט, ובקב הרובים דיו מערב שבת לערב שבת, לכן גם אינו ממשך לעולם אלא בצמצום כפי הצורך

רבינו: ס'איז באקאנט אז די ריזשינער חסידים זענען געווען רייך, און די סטרעטינער חסידים זענען געווען ארים.

אז דער רבי האט זיך געפירט מיט רייכקייט האט ער משפיע געוועהן פאר די חסידים רייכקייט, דער סטרעטינער רבי (הגה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין זי"ע) האט געלעבט מיט גרויס דחקות האבן די סטרעטינער חסידים אויך געלעבט אין א גרויסע דחקות, אזוי זאגט די וועלט.

האדמו"ר מברורש: די סטרעליסקער חסידים זענען געווען זייער ארים – דער סטרעטינער איז געווען א תלמיד פונעם סטרעליסקער – דארט איז געווען א חסיד ער האט געהייסן ר' וואפשי (ר' זאב וואלף) וואס ער איז געווען זייער רייך, דער סטרעליסקער האט איהם געזאגט: ר' וואפשי איר געפעלט מיר זייער גוט, אבער ווען דו וועסט זיין א ארימאן וועסטו מיר נאך געפעלן אסאך מער, האט ער געכאפט וואס דער רבי וויל מיט איהם מוהן, האט ער זיך אנגערופן: דער רבי זאל מיר גלייבן, אז אויב איך וועל נישט האבן קיין זילבערנע שיד בענדלעך וועל איך נישט וויסן קיין איין ווארט וואס איך דאווען, האט איהם זיין רבי דער סטרעליסקער צוריק געזאגט: אויב אזוי בלייב אזוי...

וכיבדו רבניו לברך על היין

ואמר: מ'איז שוין געוועהן דא פריער, איך האב שוין געהאט א כוס, איך בין ארויס אין א אנדער צימער און איך בין צוריק געקומען, מאכט א ברכה, פאר מיר איז א שאלה דער בורא פרי הגפן.

האדמו"ר מברורש: איך קען מוציא זיין.

רבינו: להיים לחיים, דער אויבערשטער זאל העלפן מיזאל זיך זעהן מיט שמחה און חדוה מיט פרייליכע הערצער, דער אויבערשטער זאל העלפן מיזאל קענען דינען דעם באשעפער מיט הרחבת הדעת מיט התרוממות הנפש און מיט אלעם גוטן.

לקיום חיותם ולא יותר, ואלמלא היה רבי חנינא בן דוסא מתנהג בהרחבה גדולה, הרי היה נמשך השפע בהרחבה גם לכל בני ישראל, "אז מווייל משפיע זיין פאר די וועלט ברייט ברויך מען זיך פירן ברייט". ומרן הייטב לב עמד משתומם איך שהרגיש הרה"ק מריזשין ברוח קדשו את אשר עלה במחשבתו.

באו בהמוניכם! למעמד
יום הישיבה

יום הישיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל

האדמו"ר מבוהרש: ווען קומט מען שוין אינגיכט נאכאמאל, דער גאנצער עולם ווארט...

רבינו: ס'איז שווער, ס'קאמט אסאך כח.

האדמו"ר מבוהרש: וקוי ה' יחליפו כח (ישע'י מ', ל"א).

רבינו: דער ייטב לב איז געווען באזוכן ביים מהר"ם שיק, ער איז שוין געוועהן שוואך, האט ער איהם געפרעגט וואס פעלט איהם, האט ער געזאגט אז ס'פעלט איהם כח, האט

איהם דער ייטב לב געזאגט וקוי ה' יחליפו כח, חליפין איז מיינט איך גיב דיר עפעס און דו גיבסט מיר צוריק, האט ער געזאגט אז דער אויבערשטער מאכט מיט צדיקים קנין חליפין, ער געבט זיי כח, און זיי געבן צוריק עבודת ה', דאס מיינט וקוי ה' יחליפו כח, דער אויבערשטער גיט זיי כח מיט חליפין.¹⁶

ונפרדו לשלום

יום ב' פרשת חיי שרה תשס"ט לפ"ק

ביקור אצל הגאון הגדול רבי שלמה זלמן אולמאן שליט"א

ראש כולל עצי חיים ד'פאטמאר בני ברק - ודומ"ץ בבית דין צדק של מרן בעל שבט הלוי שליט"א

א' הנוכחים: נאך פון אנפאנג פאר וואס דער רב איז געקומען אהין איז שוין דער ראש כולל געפאהרן דארט.

ראח"ב: ס'קומען דארט צו פאהרן אויך די יונגעלייט פון דא.

א' הנוכחים: דער ראש הכולל נעמט מיט יעדע וואך די חשוב'ע יונגעלייט פון דא אויף שימוש אין בית הוראה.

ס'איז דא ביי אונז אין כולל יונגעלייט וואס קענען שוין פסק'ענען אין הוראה.

ראח"ב: אוודאי, ס'איז דא באקאנטע אינגעלייט וואס פסק'ענען שוין, אוודאי.

א' הנוכחים: די יונגעלייט אין די קהילה גייען פרעגן שאלות פאר די רבני הכולל: ר' ישראל שלום גאלדבערגער, ר' מיכל פרידמאן און ר' יהושע הערש יאזשעף.

ראח"ב עצי חיים: ס'איז א זכיה אז איך האב א תפקיד ארויס העלפן די כולל יונגעלייט.

איך קען איבער געבן פאר'ן רבי'ן א גוטן גרום, ס'איז ברוך השם יונגעלייט מיט מדות תרומיות, זיי האבן כלים צו מקבל זיין תורה מיט יראת שמים מיט א גרויסן פארנעם, צווישן זיי גרויסע בני עליה ממש מיוחדים מאוד, און זענען מוכשרים לשמש אין כל מיני ענינים הרבצת התורה און הוראה, און זיי האבן הצלחה, ברוך השם.

רבינו: ברוך השם, דער אויבערשטער זאל העלפן זיי זאלן ווייטער שטייגן און וואקסן לשם ולתפארת.

ראח"ב: דער כולל איז אין די מסגרת פון די קהילה דא, אונטער די ראמען פונעם רבי'ן, די יונגעלייט זענען זייער דבוק אינעם רבי'ן זאל זיין געזונט, במילא איז דא גרויסע האפענונגען אז מ'וועט איה' ווייטער וואקסן.

רבינו: וואס מאכט איהר אליינס?

ראח"ב: ברוך ה' יום יום, מ'איז זיך משתדל וויפיל מ'קען מוהק, נאכדעם איז דא די בית הוראה פון הרב וואונער אין זכרון מאיר (אשר הראה"כ שליט"א משמש כדומ"ץ בבית דינו).

איך האב נאך א תפקיד אין קרית ספר.

רבינו: איהר פארט אריין אין קרית ספר?

ראח"ב: יא.

רבינו: ס'איז ווייט פון דא?

ראח"ב: נישט אזוי ווייט, א האלבע שעה פאהרן, פון ווען אן די קהילה איז אויפגעשטעלט דארטן פון תחילת הדברים בין איך דארט מחנך צו זיין די הוראה.

16

מרן רבינו הק' בעל ברך משה זי"ע מביא ענין זה כמ"פ (כפר חיי שרה עמ' צ"ו, וכן בפר כי תשא עמ' ר"ס, ועוד) וז"ל: אבותינו ספרו לנו (הובא גם בהקדמת הספר חיי בשמים) כי כאשר חלה הגאון המהר"ם שיק מחוסט זלה"ה נסע א"י הייטב לב זי"ע לבקר, והזכיר הגאון את עצמו לפני הייטב לב שיתפלל בעדו לרפואה שלימה, שאלו הייטב לב, מה חסר לכם הרב מחוסט, ענה המהר"ם שיק, רק כח, נענה הייטב לב ואמר, הנה כתיב (ישע' מ' לא) וקוי ה' יחליפו כח, והכוונה דידוע שיכולין לקנות על ידי קנין חליפין וכיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין (קדושין כה), והנה הקב"ה הוא הנותן ליעף כח, ואנו קונים את הכח מאת השי"ת על ידי קנין חליפין, על ידי שאנו נותנים לו הקויו והבטחון, והוה שאמר וקוי ה' יחליפו כח שעל ידי שאנו מקווים ומייחלים לה, הוא מקנה לנו כח בחליפין, עכ"ה"ק.

יום הישיבה
ג' וארא
ראז קעסטיל

דעם רבינ'ס ישיבה
ווארט אויף אייער הילף!

שליט"א: פאדערט אונז כסדר אויף פארוואס מיר בויען נישט איבער דעם גאנצן ציון דארט.

דער ירושלימער רב רבי משה ארי' ז"ל פלעגט זיך אלעמאל מתייחס זיין נאכץ יריעות שלמה, זיין זיידע דער נאסאדער רב'ס שווער דער אינערדאמער רב (הגה"ק רבי מרדכי יודא לעוו זצ"ל) איז געווען א תלמיד מובהק פונעם יריעות שלמה, דאס איז געווען זיין יחוס.

ראה"כ הראה לרבינו את כתב ידו של זקינו היריעות שלמה

ואמר: דאס איז דער חיבור פון דער יריעות שלמה אויף יורה דעה, פון דעם האט מען עס געדרוקט, דער חיבור וואס האט געמאכט א רעש אין יענע צייט.

רבינו הפליא את הכתי

ואמר: אה, דאס איז דער כתב יד.

ראה"כ: דער חיבור בית יד איז געוועהן אויף די י"ד חילוקי נאמנות פון די רא"ש (מס' גיטין) און ס'איז איין חלק מיט יריעות שלמה אויף יו"ד.

רבינו: מ'האט עס יעצט איבער געארבעט.

ראה"כ: יא יא, ריכטיג, די אייניקלעך פון רבי מאיר שפיין ז"ל האבן עס איבער געדרוקט.

רבינו: ער איז דאך געוועהן רב אין ביסטריץ?

ראה"כ: יא, ער איז געוועהן דעם טאטן'ס א פעטער.

רבינו: רבי ישראל אולמאן איז געוועהן ראש דקהל אין גרויסווארדיין.

אין גראסווארדיין איז געוועהן אזא חברה חריפות - אזוי האט עס דאך געהייסן חברה ש"ס חברה חריפות - מ'האט געזאגט פשעטלעך, מ'האט גוט געקענט לערנען, דארט איז געוועהן אזא סארט חברה, דארט אין גראסווארדיין.

ראה"כ: דארט איז געווען א רב רבי ישעי' פאללאק, דער זיידע פון רבי שלום פאללאק פון סקווער.

רבינו: ער איז געוועהן רב פון די חברה ש"ס - חריפות.

ראה"כ: דער רבי זכרנו לכרכה איז געווען דארט אין גראסווארדיין אויף א ווייז, מיין טאטע ז"ל פלעגט עס אלעמאל דערמאנען.

רבינו: דער פעטער ז"ל האט דעמאלטס געזאגט א פשעטיל אין די סוגיא פון חזק שאינו ניכר, דארט זענען

ראה"כ: זיי האבן באקאנטשאפט אין אלע ענינים, זיי האבן די מסורת, מיר זענען נשפע פונעם רב (הגאון בעל שבט הלוי שליט"א) ער האט דעם מהלך וואס גייט ווייטער און ווייטער, מיר האבן דעם אונגארישע מהלך די שביל הזהב אין אלע ענינים.

א' הנוכחים: דאס איז אלעס אין זכות פונעם ראש הכולל ער באגלייט די יונגעלייט, און ער הייבט די יונגעלייט.

*

רבינו: פון וואו זענט איהר פון דערהיים?

ראה"כ: משפחת אולמאן איז פון גרויסווארדיין, אונזער זיידע דער יריעות שלמה (הגה"צ רבי שלמה זלמן אולמאן זצ"ל) איז געווען רב אין מאקעווע, ס'איז קיינער נישט געבליבן דארט אין מאקעווע פון די קינדער קיינער האט נישט גע'ירש'נט דאס רבנות.

ס'איז געווען א שווערע קהילה אין יענע צייט.

רבינו: אלעמאל האבן זיי אויסגעטיילט צרות.

ראה"כ: דער יריעות שלמה איז אויך אוועק געפאהרן אויף א שטיקל צייט פון דארטן.

מיר האבן א אלטע כתב פון די שפעטעריגע צייט, מאקעווע ומקו"ע איז ראשי תיבות מ'הלוקת ק'זרה ו'כל ע'דתו.

רבינו: רבי משה פארהאנד (הגה"צ בעל אהל משה זצ"ל) איז אויך געוועהן דארט.

ראה"כ: שפעטער איז ער געווען.

רבינו: רבי משה פארהאנד האט איבערגעדרייט די קהילה. ווען מ'האט איהם אויפגענומען, און מ'האט איהם געשריבן א בריוו אז ער זאל קומען, האט ער צוריק געשריבן אז ער ווייסט נאך נישט, איזל אדער לא איזל, ווען ער איז אנגעקומען האט מען איהם מקבל פנים געווען מיט א אייזל...

ראה"כ: דער יריעות שלמה ליגט ביי די אלגעמיינע קהילה.

רבינו: ביי די פריערדיגע קהילה ביי די שטאטסוקוא.

ראה"כ: ביז היינט הייסט עס א מקום קדוש אין די גאנצע געגנט, דער מאקעווער רב (הגה"צ רבי שמעון לעמבערגער

יום הישיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל

באו בהמוניכם! למעמד
יום הישיבה

געווען תלמידי חכמים וואס זענען געגאנגן אן קיין בערד, און דער רבי ז"ל האט זיך מיט זיי מפלפל געווען אין לערנען, און ביים סוף דרשה האט ער זיך אויסגעדריקט אויף זיי "היזק שאינו ניכר - היזק עס איז א שאד, שאינו ניכר אז ס'דערקענט זיך נישט אויף אייער פנימ'ער אז איר זענט תלמידי חכמים".¹⁷

ראה"ב: מ'זאגט עפעס אז מ'ווייזט דעם ר' אברהם יצחק ז"ל, מ'ווייזט אומ'ס טאטע, איז געוועהן דער סעקרעטאר פון די קהילה, ער איז געוועהן דער ספרא דיינא ביי די גרויסע דין תורה, איבער די סאטמאר'ער דין תורה. מ'זאגט נאך אז ווען די קעגנער'ס פונעם רבי'ן ז"ל האבן געכאפט אינמיטן אויפליינען דעם פסק פון די דין תורה אז ס'איז לטובת דעם רבי'ן, האבן זיי עס צוריסן אינמיטן, האט

ער ארויס גענומען א צווייטע כתב פון מאש און געליינט, ער האט שוין פון פארדעם אנגעגרייט נאך איינס...
א' הנזכרים: דער ראש הכולל איז אויך א אייניקל פונעם חתם סופר.

ראה"ב: פון דער כתב סופר, פון די שטראסער משפחה, מאקיי'ער רבי'ס (הגה"צ רבי עקיבא שטראסער זצ"ל) אייניקלעך.

וכיכר את רבינו לברך על היין

ובירכו רבינו: לחיים לחיים, דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל קענען מיט הרחבת הדעת מרביץ תורה וזין, און ממשיך זיין על התורה והוראה מיט אלעס גוטן, הוראתו בקדושה (לשון מליצה מדברי חז"ל הורתו בקדושה).

ונפרד רבינו ממנו לשלום

17

בס' המאורני חז"ל להגה"ח רבי חנני' יו"ט ליפא שווארץ ז"ל (ה"ב עמ' קל) מביא הסיפור ז"ל: בימי כהונתו של רבינו ברנבות אורשיווא שבת פעם את שבתו בעיר גראסווארדיין, ובמוצאי שבת קודש התקיימה מסיבת סיום הש"ס באחד מבתי המדרשות דשם, ובתחילה לא עלתה בדעתם להזמין את רבינו להשתתף בהמסיבה, אולם ביום השבת נמנו וגמרו להזמין את רבינו, ובמוצאי שבת קודש בא הראש הקהל מו"ה שלמה זלמן אולמאן ע"ה (אביו של ר' ישראל שני אה"כ הראה"ק) לאכסניית רבינו להזמין, ובבואו לשם פגש את המשב"ק הראה"ח ר' פייוויש אשכנזי ז"ל הי"ד ואמר לו שברצון אנשי הקהילה שרבינו יפאר את המסיבה וישא מדברותיו לפניהם, נענה ר' פייוויש ואמר לו שכפי הנראה לא יוכל רבינו להופיע משום שהוא טרוד עד למאוד, ורבינו בשמעו את דבריו רמו לו שברצונו להיענות לבקשתם להופיע שם, ואכן רבינו הופיע בהדרתו לבית הכנסת, ושמה נתאספו בני הקהילה שהיו בעלי בתים ולומדים מופלגים, אך רובם ככולם היו כלי חתימות וקן, ורבינו דרש לפניהם במילי דשמעתתא בסוגיא דהיזק שאינו ניכר שבמס' גיטין, והבעלי בתים פלפלו עמו ארוכות וקצרות כאשר הדוותא דשמעתתא נסוך על פניהם, והיה ניכר עליהם שנהנו מאד מזה וגם רבינו נהנה לפלפל עמהם, בסיום הדרשה אמר להם רבינו הנה עכשיו למדנו בסוגיא דהיזק שאינו ניכר, ולכן אומר לכם פשט חדש בחסוגיא "היזק עס איז א שאד, שאינו ניכר אז ס'דערקענט זיך נישט אויף אייער פנימ'ער", היינו מכיון שלא היה על פניהם חתימות וקן ואינו ניכר כלפי חוץ גדול הפלגתם בדיעות התורה, ואמר לפרש דברי הכתוב (שמות כ, י"ז) בעבור תהיה יראתי על פניהם, היינו שיהא ניכר יראת שמים על פניהם על ידי שלא תשחיתו את פאת יקנכם.

ג' פ' וארא
ראוז קעסטיל

בהדרת כבוד והוקרה הננו מתכבדים בזה להזמין את מע"כ שיחי' לבוא להשתתף אתנו ולקחת חבל בהמסיבה השנתית להחזקת ישיבותינו הק' המתנוסס לשם ולתפארה בעיר עוז לנו קרית יואל יצ"ו

אצל המעמד

יום הישיבה

שתתקיים אי"ה ברוב פאר והדר

ביום ג' פ' וארא

כ"ד טבת תשס"ט לפ"ק

בשעה 7:00 בדיוק

באולם המפואר ראוז קעסטיל

360 Rushing Ave.

בהשתתפות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

מחכים אתנו לבואם ולקבל פניהם בכינוס שם שמים זה, לקיים אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ולאחיו ואמר חזק.

הנהלת הישיבה

קריאה של חיבה

דברית קזרש

מב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין פרשת ויגש שנת תשס"ט לפ"ק בקרית יואל יע"א

ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי
הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם וגו' וישלחני אלהים
לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה
גדולה.

ויבאר על פי מה שכתב בשיר מעון (הדרס בתורת משה
חתם סופר לראש השנה) לפרש סמיכות הכתובים (תהלים פא ד)
תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו וגו' עדות ביהוסף שמו
בצאתו על ארץ מצרים. דהנה דרך בני אדם אם המה מעונים
ומדוכים מכל צד בדיוטא תחתונה, אומרים אבדה תקותינו
נגזרנו לנו, ועל ידי זה אינם מתאמצים בתשובה ותפלה
וצדקה, בחשבם דבלאו הכי אין עוד תקוה ומתיאשים מן
הישועה, אבל באמת לא כן הדבר, כי ישועת ה' כהרף עין,
הלא ראינו יוסף שהיה עבד בבית האסורים ולא עלה על לבו
שיושע עוד, ופתאום ברגע אחד (ביום ראש השנה) הוציאוהו
מבית הכור חפשי לגמרי, ולא עוד אלא שנעשה מלך ושלט
בכל ארץ מצרים. וזה שאמר הכתוב תקעו בחודש שופר,
להתעורר לתשובה, כדרשתם ז"ל (ויק"ר פכ"ג ס"ו) חדרשו
מעשיכם, שפרו מעשיכם. וכדי שלא יעלה על לבכם
להתייאש מן הישועה, ולחשוב שתשובתם אינו מועיל עוד,
על זה אמר עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים, וזה
לך האות כי ישועת ה' כהרף עין, ועלינו להתעורר בתשובה
ותפילה, ולה' הישועה, עכ"ד.

ועפ"י ביאר כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה בברך משה
(יודעי תרועה אות כד) מאמר המדרש (ויק"ר פכ"ג ס"ד) אמר רבי
יאשיה, כתיב (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה ה' באור
פניך יהלכון, וכי אין אומות העולם יודעים להרע, אלא שהן
מכירין לפתות את בוראן בתרועה, והוא עומד מכסא דין
לכסא רחמים ומתמלא עליהם רחמים. ודקדקו המפרשים
במה יודעין ישראל לרצות את בוראן בתרועה יותר מכל
אומה ולשון. דהנה תרועה פירושו גנוחי גנח ילולי יליל (ראש
השנה לג), והיינו אף בזמן שבני ישראל הם בדיוטא התחתונה
בצרה ובשביה בגנוחי וילולי, עם כל זה אינם אומרים לנפשם
נואש, אלא ה' באור פניך יהלכון, כי מתחזקים באמונה
ובטחון בה', כי ישועת ה' כהרף עין, ובכל יום אחכה לו שיבא,
ומתוך כך מתעוררין לתשובה ותקון המעשים. ועל זה דרשו

חז"ל אשרי העם יודעי תרועה, וכי אומות העולם אינם
יודעים להרע, אלא שיודעין לפתות את בוראן בתרועה, כי
אומה"ע כאשר יש להם צרה וצוקה נופלים ביאוש, ושוב אינן
מתעוררים לעשות רצון ה', אבל לא כן בני ישראל דאף בזמן
של תרועה גנוחי גנח ילולי יליל אינם אובדים בטחונם בה',
וממילא מתעוררים לתשובה תפילה וצדקה, עכ"ד.

ובזה יתבאר מה שאמר יוסף הצדיק וישלחני אלקים
לפניכם, שהקב"ה שלחו למצרים שיתנסה בנסיונות קשים
וגמורים, והכל כדאי לשום לכם שארית בארץ, דברורות
העתידיים אף אם יהיו בני ישראל בשפל המצב ע"ד (תהלים מד
טז) כי שחה לעפר נפשנו דבקה לארץ בטנו, יהיה להם
שארית להתחזק ולדעת כי ישועת ה' כהרף עין, ואם עושים
תשובה ומרכים בתפלה להקב"ה, אזי השי"ת עוזר לכל אחד
מישראל באיזה מצב שהוא להחיות לכם לפליטה גדולה,
ישועה חוץ לדרך הטבע. ומזה יש להתחזק בכל המצבים, כי
לפעמים יש יסורים ועגמו"נ, וצריכים להתחזק ולבטוח בה'
ולא ליפול בסבך היאוש, אלא להאמין דלה' הישועה, ועל
האדם רק לעשות תשובה ולהתפלל לפני הקב"ה, ואז יבא
ישועת ה', וכמו שהיה אצל יוסף הצדיק במצרים.

[ב]

עוד יתבאר על פי מה שפירש בספר דרך אמת (פרק ו)
מאמר הכתוב (משלי ד כג) מכל משמר נצור לבך כי ממנו
תוצאות חיים, כי אמרו חז"ל (אסת"ר פ"י ס"ג) צדיקים לבם
ברשותם רשעים הם מסורים ביד לבם, והלב במאסר
ברשותו של יצר הרע, וזה שאמר מכל משמר שתדע
לעשות לנפשך לשמור איבריך מכל סוג ופגם, בעיקר נצור
לבך, שלא יהיה נאסר ברשותו של יצר הרע, כי ממנו מהלב
תוצאות חיים לכל האברים, ואם הלב נשמר כראוי מכל סוג
ופגם ממילא כל האיברים נשמרים כראוי. אולם אם חלילה
נפל הלב במאסר היצר הרע אז אי אפשר לו לאדם להקדיש
את לבו לאבינו שבשמים, ע"ד דקי"ל (בבא קמא עה:) גזל ולא
נתיאשו הבעלים שניהם אינם יכולין להקדישו זה לפי שאינו
שלו וזה לפי שאינו ברשותו, וזה שאמר (איכה ג מא) נשא
לבבינו אל כפים, שהלב הוא מסור בידיו, אז אל אל בשמים
כבר נוכל להקדישו לשמים, עכדה"ק.

ומרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (להושענא רבה אות סב) פי' בזה מה שאנו מתחננים הושענא למענך גואלנו, על פי מה שכתב בצפת פנענ (פ' שמות) שיש ג' מיני גלויות, הא' גלות ישראל בין העמים, הב' גלות ישראל בין רשעי ישראל, הג' גלות הנשמה אצל יצר הרע. ועל זה אנו מתפללים אל הקב"ה שיגאלנו מהגלות והשביה אצל היצר"ר מה שהלב במאסר אצלו, עכ"ה.

והנה אמרינן בגמרא (ראש השנה טז.) אמר רבי אבהו למד לתוקעין בשופר של איל, אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאוסר לכם עקידת יצחק בן אברהם ומועלה אני עליכם כאלו עקדתם עצמיכם לפני. ולפי זה על ידי תקיעת שופר נחשב כאלו עקדנו עצמינו לפניו, אמנם כל זה הוא אם הלב ברשותו אז יכול להקדישו ולמסור עצמו לשמים לקרבן, אבל אם אין הלב ברשותו אלא הוא בשבי ובמאסר אצל יצרו, אם כן איך יקדיש ואיך יקריב דבר שאינו ברשותו אלא ברשות יצרו, הלא מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו דוקא. אכן איתא בגמרא (שם יא.) בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים, והנה בכל מעשה האבות הקדושים נעשה פועל דמיוני לדורות הבאים כמבואר ברמב"ן (פ' לך), אם כן על ידי שיצא יוסף מבית האסורים בראש השנה, נחקק הדבר באותו יום שהזמן מסוגל ליציאה מבית האסורים, וכל איש מישראל אם יהיה בשבי ומאסר היצר יכול לצאת בכח ההשפעה שפתח יוסף הצדיק צינור לדורות הבאים לכל בני ישראל, כי בני ישראל הם בני יוסף, וכמבואר בגמרא (סנהדרין יט.) כל המגדל יתום בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, כדכתיב (תהלים טז) גאלת בזרוע עמך בני יעקב ויוסף סלה, וכי יוסף ילד והלא יעקב ילד, אלא יעקב ילד ויוסף כלכל לפיכך נקרא על שמו. ובכן מעשה אבות סימן לבנים, ועל ידי שיצא יוסף בראש השנה מבית האסורים, נעשה מזה פועל דמיוני לדורות הבאים לכל ישראל שיוכלו לצאת משבי ומאסר היצר.

ויל"פ בזה הכתוב (תהלים פא ד) תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו כי חוק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים. ולפי דרכינו הכוונה תקעו בחודש שופר, היינו בשופר של איל כדי להזכיר עקידת יצחק ונחשב כאלו עקדנו עצמינו, ואם תאמר דאין הקרבן חשוב כי אנו בשבי היצר, ואינו יכול להקדיש דבר שאינו ברשותו, על זה אמר עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים, דיוסף הצדיק הוא עדות לזה כי הוא יצא ביום זה ממאסר ממצרים, ולכן בראש השנה הוא יום חירות ותוקעין ביום זה בשופר, כי האדם נעשה חירות מיצה"ר ויש היסולת ביד האדם להקדיש רמ"ח איבריו ושם"ה גידיו להשי"ת

ונחשב כאילו עקדנו עצמינו לפני ה'. (והארמנו בזה בדברינו ראש השנה תשנ"ד).

ובלכתיו בדרך יל"פ מה דאיתא במדרש (שמו"ר פ"א ס"ה) ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, על שם גאולת ישראל נזכרו כאן, ראובן על שם ראה ראיתי את עני עמי, שמעון על שם וישמע אלהים את נאקתם וכו' יוסף על שם שעתיד הקב"ה להוסיף ולגאול את ישראל ממלכות הרשעה כשם שגאל אותם ממצרים, דכתיב (ישעיה יא) והיה ביום ההוא יוסף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו וגו'. ולכאורה צ"ב למה דוקא שם יוסף רומז על הגאולה העתידה. דהנה אמרו חז"ל (סנהדרין יז:) אין ישראל נגאלין אלא בתשובה, וכן פסק הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ז ה"ה) כל הנביאים סולן צוו על התשובה ואין ישראל נגאלין אלא בתשובה. אמנם קשה איך אפשר לזכות לנקודה של תשובה בזמן אשר הלב אינו ברשות האדם והיצר"ר שולט עליו, והוא מעכב שלא יזכה להרהור תשובה אמיתית. אכן בזכות יוסף הצדיק שהיה בעיניו ובכבל ויצא מבית האסורים, בזה נעשה פועל דמיוני לדורות הבאים, אשר כל אחד מישראל אשר המצא תמצא בשבי ומאסר היצר, ויהיו ידיו אסורים מלקיים מצות ומעש"ט ולעסוק בתורה, יוכל לצאת משבי ומאסר היצר על ידי הפועל דמיוני שנעשה מיוסף הצדיק שפתח פתח בית האסורים ובוה פעל עד סוף כל הדורות שבכל עת אשר יהיה האדם בשבי ומאסר היצר יוכל לצאת משם, ויהיה בידו לעסוק בתורה ולקיים מצות ומעש"ט, ועל ידי זה יוכל לשוב בתשובה אל השי"ת, ועל ידי התשובה נזכה לגאולה שלימה, ולזה רמז שם יוסף על הגאולה העתידה, כי בזכותו זיכלו בני ישראל לעשות תשובה באנחה אמיתית לפני הבורא"ע וזיכו לגאולה העתידה.

וזוה שאמר יוסף הצדיק וישלחני אלהים לפניכם, שירד יוסף למצרים והיה בבית האסורים ויצא משם, והכל היה כדי לשום לכם שארית בארץ, שנעשה פועל דמיוני לדורות הבאים שיוכל האדם לצאת משבי ומאסר היצר, ועל ידי זה להחיות לכם לפליטה גדולה, שיוזכו ליעוד הנביא והיה ביום ההוא יוסף ה' שנית ידו, ונזכה לגאולה העתידה.

והשי"ת יעזור שנוכה לעשות רצון הבורא, ונזכה להגיע לנקודה אמיתית של תשובה, והשי"ת יאיר בלבות בני ישראל הרהור תשובה בשלימות, אף לאלו שהם בשפל המדרגה שבויים ביד יצרם, ובזכות יוסף הצדיק נזכה לצאת משבי ומאסר היצר ולזכות לנקודה אמיתית של תשובה, עדי נזכה כולנו לביאת גואל צדק בהתרומוזת קרן התורה וישראל ובהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"מ מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ה להם

